

## EDUSKUNNAN VASTAUS 230/2002 vp

### Hallituksen esitys laiksi julkisesta työvoimapalvelusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

#### *Asia*

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi julkisesta työvoimapalvelusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 225/2002 vp).

#### *Valiokuntakäsittely*

Työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (TyVM 10/2002 vp).

#### *Päätös*

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että tehostetaan toimenpiteitä niin, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle työttömälle työnhakijalle etsitään oma väylä kohti työelämää muun muassa oppilaitosten, työvoimatoimistojen, työpajojen, kuntoutuksen ja yksilövalmennuksen sekä nuorisotyön välineitä käyttämällä.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

## Laki

### julkisesta työvoimapalvelusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

#### I OSA

#### YHTEISET SÄÄNNÖKSET

##### 1 luku

#### Yleiset säännökset

##### 1 §

#### *Lain tarkoitus*

Julkisella työvoimapalvelulla edistetään työmarkkinoiden toimivuutta tämän lain mukaisesti.

#### 2 §

#### *Julkinen työvoimapalvelu*

Työvoimaviranomainen järjestää tai hankkii julkisena työvoimapalveluna työnvälityspalveluita, työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta ja muita ammatillisen kehittymisen palveluita sekä edistää työttömien työllistymistä työllistämistuen avulla. Julkiseen työvoimapalveluun kuuluvat myös muut tämän lain mukaiset tuet, avustukset ja etuudet.

Toimeentulon turvaamisesta työnhaun ajalta työmarkkinatuella ja työttömyyspäivärahalla säädetään työttömyysturvalaissa ( /2002).

3 §

*Julkisen työvoimapalvelun tavoitteet*

Julkisella työvoimapalvelulla pidetään yllä ja edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan tasapainoa työmarkkinoilla, turvataan työvoiman saatavuutta, torjutaan työttömyyttä sekä järjestetään työtä hakeville mahdollisuuksia tehdä työtä.

Julkisen työvoimapalvelun tarkoituksena on auttaa työnhakijaa saamaan haluamaansa, hänelle soveltuvaa työtä ja koulutusta sekä työnantajaa hankkimaan tarvitsemaansa työvoimaa. Työnhakija-asiakkaalle tarjottavien työvoimapalvelujen tulee perustua asiakkaan tarpeisiin ja vapaaseen valintaan sekä tukea hänen työllistymistään ja pysymistään vapailla työmarkkinoilla.

Julkista työvoimapalvelua tarjottaessa ja kehitettäessä työvoimaviranomaisen on lisäksi otettava huomioon työvoimapolitiittiset tavoitteet, jotka työministeriö vahvistaa vuosittain.

4 §

*Työvoima- ja talouspolitiikan vuorovaikutus*

Valtio edistää korkeaa ja tasaista työvoiman kysyntää yleisillä talous- ja elinkeinopoliittisilla sekä muilla työllisyyteen vaikuttavilla toimenpiteillä.

Työvoiman saatavuuden turvaamiseksi ja työttömyyden torjumiseksi valtio edistää aktiivisella työvoimapolitiikalla ja elinkeino- ja koulutuspoliittisilla sekä muilla kehittäville ja ohjaavilla toimenpiteillä työvoiman kysynnän ja tarjonnan ammatillista ja alueellista kohtaamista.

Toimeentulon turvaavaan, työpaikan vapaaseen valintaan ja tuottavan työn tekemiseen perustuvan täystyöllisyyden saavuttamiseksi valtio edistää vakaata ja alueellisesti tasapainoista talous-, työllisyys- ja muuta yhteiskunnallista kehitystä.

Työvoimaviranomainen huolehtii esitysten tekemisestä muiden valtion viranomaisten tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteensovittamisesta 2 ja 3 momentissa säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

5 §

*Työllisyysnäkökohtien huomioon ottaminen investoinneissa*

Valtion, kuntien ja kuntayhtymien on huolehdittava, että niiden rahoittamat investoinnit sekä investointien edellyttämä työvoiman käyttö ajoitetaan suhdannevaihteluita tasoittavasti. Myönnettäessä valtion talousarviossa olevasta määrärahasta lainoja, avustuksia tai korkotukea investointeihin on otettava huomioon työllisyyden edistämiseen ja tasapainoiseen aluekehitykseen liittyvät näkökohdat.

6 §

*Lain toimeenpano*

Tämän lain toimeenpanoa johtaa, ohjaa ja kehittää ylimpänä viranomaisena työministeriö. Työministeriö antaa vuosittain julkisen työvoimapalvelun tavoitteiden toteutumista sekä työvoimapalvelun tilaa ja kehitystä koskevan työllisyyskertomuksen käytettäväksi hallituksen toimenpidekertomuksen oheisaineistona.

Työvoimatoimisto sekä työvoima- ja elinkeinokeskus hoitavat julkisen työvoimapalvelun toimeenpanotehtävät, jollei lailla toisin säädetä.

Työvoimaviranomainen pitää yllä asiakkaiden omatoimiseen käyttöön soveltuvaa, avoimia työpaikkoja, koulutusmahdollisuuksia ja henkilöasiakkaita koskevien tietojen tietojärjestelmää, jolla nopeutetaan työmarkkinoiden tiedonvälitystä ja tehostetaan työvoimatoimiston palvelujen järjestämistä. Tietojärjestelmästä ja yksityisyyden suojasta sitä käytettäessä säädetään työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä annetussa laissa (1058/2002).

## 7 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *asiakkaalla* työvoimaviranomaisen palveluita sekä tämän lain ja maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (493/1999) annetun lain mukaisia tukia, avustuksia ja etuuksia hakevaa tai saavaa yksityistä henkilöä (*henkilöasiakas*) ja työnantajaa (*työnantaja-asiakas*);

2) *työsuhteella* työsopimussopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä ja merimieslain (423/1978) 1 §:ssä tarkoitettua työnantajan ja työntekijän sopimussuhdetta sekä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettua työnantajan ja oppisopimussopilaan sopimussuhdetta (*oppisopimuskoulutus*);

3) *työnhakijalla* työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmään työnhakijaksi rekisteröityä henkilöasiakasta, joka on pitänyt työhakemuksensa voimassa;

4) *nuorella* alle 25-vuotiaasta työtöntä työnhakijaa;

5) *pitkäaikaistyöttömällä* työtöntä työnhakijaa, joka on ollut yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana sekä työtöntä työnhakijaa, joka on ollut useammassa työttömyysjaksossa yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana ja joka työttömyyden toistuvuuden ja kokonaiskeston perusteella on rinnastettavissa yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä olleeseen työnhakijaan;

6) *vajaakuntoisella* henkilöasiakasta, jonka mahdollisuudet saada sopivaa työtä, säilyttää työ tai edetä työssä ovat huomattavasti vähentyneet asianmukaisesti todetun vamman, sairauden tai vajavuuden takia;

7) *työvoimapoliittisella aikuiskoulutuksella* työvoimaviranomaisen työvoimapoliittisin perustein hankkimaa koulutusta;

8) *työllisyysmäärärahoilla* valtion talousarviossa työministeriön hallinnonalan pääluokkaan osoitettuja määrärahoja, jotka on tarkoitettu

työtyöllisyyden edistämiseen ja työttömyyden torjuntaan;

9) *työllistämistuella* työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettua tukea, jota voidaan työllisyysmäärärahoista myöntää työnantajalle palkkauskustannuksiin tai henkilöasiakkaalle toimeentulon turvaamiseksi;

10) *normaalilla työllistämistuella* työllistämistukea, jonka määrä on 19,85 euroa päivältä;

11) *yhdistelmätuella* työttömyysturvalain 7 luvun 6 §:ssä tarkoitettua tukea, jossa työmarkkinatuki maksetaan työnantajalle joko yksinään tai yhdistettynä työllistämistukeen;

12) *palvelukokonaisuudella* työnantajalle myönnettävällä työllistämistuella, yhdistelmätuella tai valtion virastossa tai laitoksessa palkkauskustannuksiin myönnettyillä työllisyysmäärärahoilla tapahtuvan työllistämisen yhdistämisestä muihin työllistymistä edistäviin palveluihin;

13) *työssäkäyntialueella* työttömyysturvalain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitettua aluetta.

Tätä lakia sovellettaessa virkasuhteessa tehtävä työ ja virkasuhteeseen liittyvä asia rinnastetaan työsuhteeseen ja työsopimussuhteeseen.

## 8 §

*Työtön työnhakija*

Työttömällä työnhakijalla tarkoitetaan tässä laissa 17 vuotta täyttäneitä työnhakijaa, joka on työkykyinen, työmarkkinoiden käytettävissä ja työtön. Henkilöä pidetään työttömänä työnhakijana enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta.

Työkykyisellä tarkoitetaan henkilöä, joka ei saa sairausvakuutuslain (364/1963) mukaista päivärahaa tai kansaneläkelain (347/1956) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea taikka täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa etuutta jonkin muun lain nojalla ja jota ei ole todettu sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain mukaisesti työkyvyttömäksi. Lisäksi työkykyisenä pidetään mainitun etuuden saajaa tai mainituilla tavoilla työkyvyttömäksi todettua, jonka työllistymistä työvoimatoimiston arvion mukaan voidaan tuloksellisesti tukea julkisella työvoimapalvelulla. Kansaneläkelain

22 §:n 2 momentin perusteella tai työkyvyttömyyden perusteella toisen valtion lainsäädännön mukaan eläkettä saavaa pidetään kuitenkin työkykyisenä.

Työmarkkinoiden käytettävissä olevalla tarkoitetaan henkilöä, joka työttömyysturvalaissa tarkoitetulla tavalla ei:

- 1) ole estynyt olemasta työmarkkinoilla;
- 2) itse aseta rajoituksia, jotka estäisivät tarjottun työn vastaanottamisen työmarkkinoilla yleisesti sovellettavin ehdoin tai tarjottuun hänelle soveltuvaan koulutukseen osallistumisen;
- 3) ole eronnut työstä tai koulutuksesta 2 kohdassa tarkoitettujen rajoitusten johdosta; tai
- 4) ole päätoiminen opiskelija.

Työttömällä tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole työsuhteessa eikä työllisty päätoimisesti yritystoiminnassa tai sitä vastaavalla tavalla omassa työssään. Työsuhteessa olevaa pidetään työttömänä, jos hän on kokonaan lomautettu tai hänen säännöllinen viikoittainen työskentelyaikansa on alle neljä tuntia.

## 2 luku

### **Julkisessa työvoimapalvelussa noudatettavat periaatteet**

#### 1 §

##### *Palvelutarve ja ennakointi*

Julkista työvoimapalvelua tarjotaan ja kehitetään asiakkaiden palvelutarpeen ja tilanteen mukaisesti.

Työvoimaviranomaisen tehtävänä on selvittää ja ennakoida elinkeinorakenteen sekä työvoiman kysynnän ja tarjonnan määrällisiä ja laadullisia muutoksia, jotka otetaan huomioon julkisen työvoimapalvelun toimeenpanossa ja kehittämisessä. Työvoimaviranomaisen tulee erityisesti ennakoida työnantajien työvoiman tarpeita ja osaamisvaatimuksia sekä henkilöasiakkaiden työmarkkinavalmiuksien yksilöllisiä kehittämis- tarpeita.

#### 2 §

##### *Toimeenpanojärjestys ja työllisyysmäärärahojen käyttö*

Julkisella työvoimapalvelulla edistetään työllistymistä ensisijaisesti avoimille työmarkkinoille joko suoraan tai koulutuksen avulla. Toissijaisesti työllistymistä tuetaan käyttämällä työllisyysmäärärahoja.

Työllistymistä edistettäessä ja tuettaessa selvitetään ensin henkilöasiakkaan mahdollisuudet saada työtä työssäkäyntialueellaan.

Työllisyysmäärärahoista voidaan osoittaa tai myöntää valtion talousarvion rajoissa määrärahoja valtion virastoille ja laitoksille, kunnille ja kuntayhtymille sekä yksityisille, yhteisöille ja säätiöille investointeihin, palkkauskustannuksiin, henkilölle toimeentulon turvaamiseksi maksettaviin korvauksiin sekä muuhun työllisyyden edistämiseen.

#### 3 §

##### *Tasapuolisuus*

Julkisessa työvoimapalvelussa noudatetaan tasapuolisuutta ja puolueettomuutta.

Työriita ei vaikuta julkiseen työvoimapalveluun. Henkilökohtaisen palvelun yhteydessä on työriidasta kuitenkin annettava tietoja asiakkaalle.

#### 4 §

##### *Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen*

Julkista työvoimapalvelua tarjottaessa, kehitettäessä sekä siitä tiedotettaessa on pyrittävä aktiivisesti edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Työmarkkinoista sekä työ- ja koulutusvaihtoehtoista tiedottamisessa on edistettävä tasa-arvon toteutumista työmarkkinoilla. Työ- ja koulutusvaihtoehtoja, avoimia työpaikkoja sekä työnhakijoita on esiteltävä tasapuolisesti samojen periaatteiden mukaisesti riippumatta henkilön sukupuolesta tai välillisesti sukupuolesta johtuvasta syystä siten, että naisilla ja miehillä

on samat mahdollisuudet työnhakuun, ammatilliseen kehittymiseen ja koulutukseen. Koulutusta järjestettäessä ja hankittaessa on huolehdittava siitä, että annettava opetus tukee tasa-arvon edistämistä.

## 5 §

*Maksuttomuus*

Julkinen työvoimapalvelu on maksutonta, ellei jäljempänä tai muussa laissa taikka valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla annetussa työministeriön asetuksessa toisin säädetä. Työvoimatoimiston tarjoamat palvelut ovat henkilöasiakkaalle maksuttomia. Työnantajalle maksuttomia ovat työväilytyspalvelut.

Työministeriön asetuksella säädetään 1 luvun 6 §:n 3 momentissa tarkoitetun tietojärjestelmän käytön maksullisuudesta sekä tarkemmin 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettujen työnantajan erityispalveluiden maksullisuudesta.

## 6 §

*Käytettävät kielet*

Julkista työvoimapalvelua tarjottaessa sekä siitä tiedotettaessa suomenkielisen ja ruotsinkielisen väestön tarpeet on otettava huomioon samojen perusteiden mukaisesti siten kuin erikseen säädetään. Julkista työvoimapalvelua annettaessa on lisäksi otettava huomioon saamenkielisen väestön tarpeet.

## II OSA

**TYÖVOIMATOIMISTON PALVELUT JA PALVELUPROSESSI**

## 3 luku

**Työvoimatoimiston palvelujen perusteet**

## 1 §

*Työvoimatoimiston palvelujen järjestäminen ja hankinta*

Työvoimatoimiston palvelut järjestetään itsepalveluina ja henkilökohtaisina palveluina.

Tämän lain mukaisia palveluja voidaan tarpeen mukaan tukea järjestämällä niitä täydentäviä palveluja. Täydentävinä palveluina voidaan toteuttaa myös ajankohtaisesti tai alueellisesti tarpeellisia hankkeita.

Palveluja ja täydentäviä palveluja voidaan myös ostaa taikka järjestää tai ostaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa, jos tätä pidetään taloudellisena ja tarkoituksenmukaisena.

## 2 §

*Palvelutarpeen arviointi ja palvelujen tarjoaminen*

Asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella tarjotaan palveluja, jotka parhaiten turvaavat osaavan työvoiman saatavuutta ja edistävät henkilöasiakkaan sijoittumista avoimille työmarkkinoille. Palvelutarve arvioidaan vuorovaikutuksessa asiakkaan ja työvoimatoimiston kesken.

Palveluja tarjotaan siten, että niillä:

1) parannetaan ura-, työpaikka- ja henkilövalintojen onnistumisen edellytyksiä;

2) lisätään työvoiman ammatillista pätevyyttä;

3) helpotetaan työmarkkinoilla tarjolla olevien vaihtoehtoisten ratkaisujen etsintää ja tuetaan onnistuneita valintoja tarjolla olevien vaihtoehtojen puitteissa;

4) edistetään vajaakuntoisten henkilöiden tasavertaista kohtelua työmarkkinoilla paranta-

malla heidän mahdollisuuksiaan saada työtä ja pysyä työssä;

5) järjestetään työttömille mahdollisuuksia tehdä työtä;

6) ehkäistään työttömien syrjäytymistä työmarkkinoilta.

Asiakas voi työvoimatoimiston toiminta-alueesta riippumatta saada palveluja siitä toimipisteestä, missä niitä on tarjolla, jollei lailla toisin säädetä.

### 3 §

#### *Palveluprosessin eteneminen*

Asiakkaalle tarjotaan mahdollisuuksia oma-toimiseen palvelujen käyttöön itsepalvelun ja tiedottavien palvelujen avulla. Jos palvelujen käyttäminen tällä tavalla ei ole asiakkaan palvelutarpeen kannalta tarkoituksenmukaista taikka ei johda työhön tai koulutukseen sijoittumiseen tai työpaikan täyttymiseen, työvoimatoimiston on yhdessä asiakkaan kanssa suunniteltava ja järjestettävä tehostuvia palveluja (*palveluprosessi*).

Työttömälle työnhakijalle pyritään järjestämään mahdollisuus tehdä työtä työllisyysmäärärahojen avulla, jollei hän työllisty 1 momentin mukaisesti eikä häntä onnistuta ohjaamaan koulutukseen niin kuin tässä laissa tai erikseen säädetään.

Työllisyysmäärärahojen avulla tuetaan erityisesti pitkäaikaistyöttömien, nuorten ja vajaakuntoisten työllistymistä sekä ehkäistään työttömyyden pitkittymistä ja tasoitetaan työttömyyden alueellisia eroja.

### 4 §

#### *Muiden viranomaisten palveluihin ohjaaminen*

Jos henkilöasiakkaan tarvitsemia palveluja ei ole mahdollista järjestää työvoimatoimiston palveluina, työvoimatoimiston tehtävänä on huolehtia siitä, että asianomaiselle annetaan tietoja muista kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan tarpeen mukaan sosiaali-, terveydenhuolto- tai opetusviranomaisen tai Kansaneläke-

laitoksen taikka muun palvelujen järjestäjän palvelujen piiriin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa.

Työvoimatoimiston osallistumisesta aktivointisuunnitelman laatimiseen ja velvollisuudesta aloittaa toimenpiteet työttömän työnhakijan aktivointisuunnitelman tekemiseksi säädetään kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001).

### 5 §

#### *Työnhakijaksi rekisteröityminen*

Työvoimatoimisto rekisteröi työnhakijaksi työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmään henkilöasiakkaan, joka pyytää sitä henkilökohdaisesti työvoimatoimistossa. Työvoimatoimisto voi hyväksyä sähköisesti tai muullakin tavoin esitetyn pyynnön. Henkilöasiakkaan tulee antaa julkisen työvoimapalvelun tarjoamiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset ammatillisesta osaamisestaan, työkokemuksestaan, koulutuksesta ja työkyvystään. Henkilön katsotaan rekisteröityneen työnhakijaksi myös, jos työnantaja on tehnyt hänestä työvoimatoimistolle työso-pimuslain 5 luvun 4 §:n 3 momentin mukaisen ryhmälomautusilmoituksen. Rekisteröitymiseen liittyvistä menettelytavoista säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Työnhakijaksi rekisteröityminen ei ole edellytyksenä tämän lain mukaisten palvelujen eikä tukien, avustusten ja etuuksien saamiselle, ellei jäljempänä toisin säädetä. Henkilöasiakas voidaan pyynnöstään rekisteröidä yksittäisen palvelun asiakkaaksi. Tällöin hänen ei katsota rekisteröityneen työnhakijaksi.

Asiakastietojen tallettamisesta tietojärjestelmään on kerrottava henkilöasiakkaalle.

### 6 §

#### *Työhakemuksen voimassaolo*

Työhakemuksen voimassaolon katsotaan alkaneen sinä päivänä, jolloin sitä on edellä säädettyllä tavalla työvoimatoimistolta pyydetty.

Työnhakijan on pidettävä työhakemus voimassa työvoimatoimiston edellyttämällä tavalla. Hakemuksen voimassaolo lakkaa, jos työnhakija:

1) ilmoittaa, ettei hän enää halua pitää hakemustaan voimassa;

2) ei uusi työhakemustaan työvoimatoimistossa sen antamana aikana ja edellyttämällä tavalla;

3) ei esitä työvoimatoimistolle sen antamassa määräajassa selvityksiä työhistoriastaan ja muita julkisen työvoimapalvelun tarjoamisen kannalta tarpeellisia selvityksiä 5 §:n 1 momentissa tarkoitetuista seikoista;

4) ei esitä työvoimatoimistolle 5 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja tai selvityksiä työnhakusuunnitelman mukaisesti; tai

5) ei osallistu työkyvyn ja työkyvyn selvittämiseen liittyviin toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä hänen palvelutarpeensa selvittämiseksi.

Työhakemuksen voimassaolon lakattua työhakemus tulee uudelleen voimaan siten kuin 5 §:n 1 momentissa ja edellä tämän pykälän 1 momentissa säädetään. Jos työhakemuksen voimassaolo on lakannut 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetun menettelyn johdosta, edellytetään lisäksi, että henkilöasiakas pyytäänsä rekisteröintiä sitoutuu osallistumaan työkyvyn ja työkyvyn selvittämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

## 7 §

### *Ulkomaalaisen rekisteröinti työnhakijaksi*

Niiden valtioiden kansalaiset, joilla Suomea velvoittavien, työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella on oikeus saapua Suomeen hakemaan työtä ja ottaa vastaan työtä ilman työlupaa, rinnastetaan työnhakijaksi rekisteröitäessä Suomen kansalaisiin, jollei näistä sopimuksista muuta johdu.

Jollei Suomea velvoittavista kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu, muut ulkomaan kansalaiset ja kansalaisuutta vailla olevat rinnaste-

taan työnhakijaksi rekisteröitäessä Suomen kansalaisiin, jos:

1) heillä on myönnetyn oleskeluluvan tai oleskelu- ja työlupa perusteella oikeus ottaa vastaan työtä rajoituksetta; tai

2) heillä on oikeus ottaa vastaan määrätyn alan työtä edellyttäen, että heille myönnetty oleskelu- ja työlupa on tarkoitettu jatkuvaan maassaoloon.

## 8 §

### *Työnhakijan informointi*

Työnhakijaa tulee informoida työnhakijaksi rekisteröinnin yhteydessä tai viipymättä sen jälkeen hänelle tarjolla olevista työvoimatoimiston palveluista ja hänen 6 §:n 2 momentin mukaisesti velvollisuudestaan pitää työhakemus voimassa.

Työtöntä työnhakijaa tulee 1 momentissa säädetyn lisäksi informoida työnhakuun liittyvistä seikoista, tarvittaessa hänen työllistymistään edistävistä muista palveluista ja toimenpiteistä, jäljempänä 9 §:ssä säädetystä työttömän työnhakijan yleisistä velvollisuuksista sekä 6 §:n 2 momentin mukaisen velvollisuuden laiminlyönnistä aiheutuvista seuraamuksista ja työttömyyspäivärahan tai työmarkkinatuen saamisen keskeisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä.

## 9 §

### *Työttömän työnhakijan yleiset velvollisuudet*

Työttömän työnhakijan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta sekä tarvittaessa hakeutua ja osallistua työnhakuun tukeviin sekä työmarkkinavalmiuksiaan ja työllistymistään edistäviin palveluihin ja toimenpiteisiin.

## 10 §

### *Työpaikan ilmoittaminen*

Työnantajan on ilmoitettava työvoimaviranomaiselle merkittävistä työvoiman käyttöä koskevista muutoksista ja uuden toimipisteen perus-

tamisesta sekä avoimiksi tulevista työpaikoista (*ilmoitusvelvollisuus*). Työministeriön ja työnantajia edustavien yhdistysten välillä sovitaan ilmoitusvelvollisuuden tarkemmasta toimeenpanosta. Ilmoitusvelvollisuuden toimeenpanosta valtion virastoissa ja laitoksissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Jos avointa työpaikkaa koskevan työpaikkailmoituksen perusteella on ilmeistä, että työnantaja rikkoo laissa säädettyä syrjintäkieltoa tai tasapuolisen kohtelun vaatimusta taikka hakee työntekijää työtehtäviin, jotka ovat lain vastaisia tai joihin haetun henkilön työhön ottaminen on kiellettyä, eikä työnantaja työvoimatoimiston kehoituksesta ole oikaissut työpaikkailmoitustaan, työvoimatoimisto ei ota ilmoitusta vastaan. Muista työnantaja-asiakkaan palvelujen rajoituksista säädetään 4 luvun 7 §:ssä.

#### 4 luku

### **Työnvälityspalvelut**

#### 1 §

##### *Työnvälitys*

Työnantajan ja työntekijän sopimusvapauden sekä vapaaseen valintaan perustuvalla työnvälityksellä edistetään työvoiman mahdollisimman tehokasta ja tarkoituksenmukaista työhönsijoittumista siten, että työnantaja saa tarjottuun työpaikkaan sopivimman ja parhaan saatavissa olevan työntekijän ja työntekijä työtä, jota hän parhaiten kykenee tekemään. Työnvälityksellä tuetaan työvoiman pysymistä avoimilla työmarkkinoilla.

Työnvälityspalveluja järjestettäessä ja kehitettäessä otetaan huomioon työvoiman yli maiden rajojen tapahtuvan liikkuvuuden aiheuttamat tarpeet. Työnvälityspalveluna annetaan tietoja Suomessa työskentelevältä ulkomaalaiselta edellytettävistä luvista ja niiden myöntämisen edellytyksistä, joista säädetään ulkomaalaislaissa (378/1991). Työnvälityksestä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

#### 2 §

##### *Työnvälityksen maksukiellot*

Työllistymiseen suoranaisesti tähtäävistä työnvälityspalveluista, jotka määritellään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, ei saa periä maksua henkilöasiakkaalta.

Työnvälitys merenkulkijoille on kiellettyä, jos siitä peritään maksua.

Seuraamuksista työnvälityksen maksukiellon rikkomisesta säädetään rikoslain (39/1889) 47 luvun 6 §:n 1 momentissa.

#### 3 §

##### *Työnantaja-asiakkaan työnvälityspalvelut*

Työvoimatoimisto välittää avoimeksi ilmoitettuja työpaikkoja ja muita työntekomahdollisuuksia työnantajan toimeksiannon mukaisesti, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Työnantaja-asiakkaalle tarjottavia työnvälityspalveluja ovat:

- 1) avoimista työpaikoista tiedottaminen;
- 2) työvoiman saatavuutta ja hankintaa koskeva tiedonvälitys ja neuvonta;
- 3) työpaikkoihin sopivien työnhakijoiden etsiminen, esittely ja ehdolle asettelu työnhakijarekisterissä olevien työnhaku-, koulutus-, ammatti- ja työkokemustietojen perusteella;
- 4) mahdollisuuden tarjoaminen työnantajille hakea omatoimisesti työntekijöitä työvoimaviranomaisen ylläpitämistä erillistiedostoista, joihin työnhakijat ovat antaneet työnhakutietonsa.

#### 4 §

##### *Henkilöasiakkaan työnvälityspalvelut*

Henkilöasiakkaalle tarjottavia työnvälityspalveluja ovat:

- 1) tietojen välittäminen avoimista työpaikoista, yrittäjyyden tarjoamista mahdollisuuksista ja muista työntekomahdollisuuksista;
- 2) itsepalveluna tapahtuva työpaikkojen haku;
- 3) työnhakuun liittyvä neuvonta ja työnhakuvalmennus.



Työnhakijalle tarjottavia työnvälityspalveluja ovat lisäksi:

- 1) työnhakijaksi rekisteröinti, työnhakutietojen kirjaaminen ja ylläpito;
- 2) työpaikkojen etsintä, esittely ja työtarjousten tekeminen sekä työhön osoittaminen;
- 3) työnhakijan esittely työnantajalle.

Työttömällä työnhakijalla on oikeus 5 luvun mukaisesti työnhaun tueksi laadittavaan työnhakusuunnitelmaan, jonka laatimiseksi, tarkistamiseksi tai uudistamiseksi työvoimatoimiston tulee määrääjoin varata hänelle tilaisuus työnhakuhaastatteluun. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin henkilöasiakkaan 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetusta palveluprosessista sekä työnhakusuunnitelmista ja työnhakuhaastatteluista.

## 5 §

### *Työnhakuhaastattelut*

Työtön työnhakija kutsutaan kuukauden kuluessa työnhakijaksi rekisteröinnistä työnhakuhaastatteluun, jollei se hänen tilanteensa huomioon ottaen ole tarpeetonta. Haastattelussa kartoitetaan työnhaun tavoitteet, tarkastetaan ja täydennetään työnhakutiedot, selvitetään tarjolla olevat työ- ja koulutusvaihtoehdot, arvioidaan palvelutarve sekä sovitaan työhakemuksen uusimisesta, jatkohaastatteluista ja muista jatkotoimenpiteistä (*alkuhaastattelu*).

Jatkossa työnhakuhaastatteluissa arvioidaan työnhaun tuloksellisuutta ja tehtyjen suunnitelmien toteutumista sekä selvitetään tarjolla olevia palveluvaihtoehtoja ja sovitaan jatkotoimenpiteistä. Tällöin arvioidaan myös tarve työkykyä ja terveydentilaa selvittäviin tutkimuksiin.

## 6 §

### *Työnantaja-asiakkaan maksulliset erityispalvelut*

Työministeriön määräämissä työvoimatoimistoissa voidaan järjestää työnvälitystä täydentäviä, työnantajan tarpeita vastaavia henkilöstön hankintaan tai vähentämiseen taikka työyhteisön kehittämiseen liittyviä erityispalveluja (*henkilöstöratkaisut*) sekä työnantajien tilapäistyövoiman hankkimiseksi, työnvälitystä täydentävänä palveluna, työntekijöiden vuokrausta (*henkilöstövuokraus*).

Henkilöstöratkaisuja järjestävä työvoimatoimisto voi sopia toisen työvoimatoimiston (*partneritoimisto*) kanssa, millä edellytyksillä ja kustannuksin partneritoimisto osallistuu henkilöstöratkaisujen markkinointiin, toimeksiantojen hankintaan ja yksittäisten palvelujen järjestämiseen. Henkilöstöratkaisuja ja niiden alihankintapalveluja voidaan myös täydentää 3 luvun 1 §:ssä säädetyin perustein.

Maksullisten työnantajapalvelujen on oltava työvoimatoimistoittain ja partneritoimistoittain kannattavia. Niitä järjestettäessä on huolehdittava, ettei työvoimaviranomaiselle muodostu kilpailunrajoituksista annetun lain (480/1992) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräävää markkina-asemaa.

Vuokrattujen työntekijöiden työsuhteissa sovellettavasta työehtosopimuksesta säädetään työsopimuslain 2 luvun 9 §:ssä. Henkilöstöratkaisusta ja henkilöstövuokrauksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

## 7 §

### *Työnantaja-asiakkaan palveluiden rajoitukset*

Työnvälityspalveluita ei tarjota työnantajalle, jos tämän aiemman menettelyn johdosta, työpaikkailmoituksen perusteella tai muutoin on perusteltua syytä epäillä, että:

1) työnantaja olennaisesti laiminlyö työsopimuslain 2 luvussa säädettyjä velvollisuuksiaan tai velvollisuuttaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja; tai

2) työntekijältä edellytettävät työtehtävät ovat ilmeisesti epäsiiveellisiä tai hyvän tavan vastaisia tai työhön liittyy ilmeinen väkivallan uhka taikka siinä esiintyy työntekijän terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua.

Edellä 1 momentissa ja 3 luvun 10 §:n 2 momentissa säädettyjä rajoituksia sovelletaan myös työnantajan maksullisiin erityispalveluihin, työ-

voimapoliittiseen aikuiskoulutukseen, työllistämistuen myöntämiseen sekä henkilöasiakkaan ohjaamiseen ja osoittamiseen 8 luvussa tarkoitettuihin työmarkkinatoimenpiteisiin.

Työvoimatoimiston on evätessään palvelun 1 tai 2 momentin tai 3 luvun 10 §:n 2 momentin nojalla annettava kirjallinen päätös.

## 8 §

### *Yksityiset työvoimapalvelut ja lain soveltaminen niihin*

Yksityisillä työvoimapalveluilla tarkoitetaan tässä laissa työvoimaviranomaisista riippumattomia yksityisen tai oikeushenkilön tarjoamia työväli-työpalveluja ja työvoiman vuokrausta sekä muita työnhakuun liittyviä palveluita.

Yksityisissä työvoimapalveluissa on noudatettava 2 §:ssä tarkoitettuja työväli-työpalveluksen mak-sukieltoja ja 2 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoi-tettua tasapuolisuutta, eikä niissä saa tarjota ala-ikäistä työvoimaa työhön, johon sen ottaminen nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) mukaan on kiellettyä.

## 5 luku

### **Työnhakusuunnitelma**

## 1 §

### *Työnhakusuunnitelman laatiminen*

Työnhakusuunnitelman laatii työvoimatoi-misto yhdessä työttömän työnhakijan kanssa. Suunnitelma on laadittava, jollei sen laatiminen ole ilmeisen tarpeetonta, viimeistään työttömyy-den kestänyt yhdenjaksoisesti viisi kuukautta. Tällöin työnhakusuunnitelman tulee olla yksi-löity.

Uudistettu, yksilöity työnhakusuunnitelma on laadittava, jos työtön työnhakija on:

- 1) saanut työttömyyspäivärahaa enimmäis-ajan; tai
- 2) saanut työttömyytensä perusteella työ-markkinatukea vähintään 500 päivältä; ja
- 3) hän on työmarkkinatukeen oikeutettu.

## 2 §

### *Työnhakusuunnitelman sisältö*

Työnhakusuunnitelma sisältää työttömän työnhakijan osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnin. Suunnitelmassa sovitaan työllistymis-tä edistävistä palveluista ja toimenpiteistä sekä tarvittaessa työmarkkinavalmiuksia ja toiminta-kykyä parantavista muista toimenpiteistä.

Yksilöity työnhakusuunnitelma sisältää työt-tömän työnhakijan haettavaksi työ- tai koulutus-paikkoja, muita työllistymistä edistäviä toimen-piteitä taikka työkyvyn tai terveydentilan selvit-tämiseen liittyviä toimenpiteitä. Jos hänen pal-velutarpeensa sitä edellyttää, yksilöity työnhakusuunnitelma voi myös koostua työvoimatoi-miston palvelujen käytöstä.

Työnhakija ja työvoimatoimisto allekirjoitta-vat työnhakusuunnitelman.

## 3 §

### *Työnhakusuunnitelman korvaaminen kotou-tumissuunnitelmalla tai aktivointisuun-nitelmalla*

Maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelma korvaa työnhakusuunnitelman. Maahanmuutta-jan oikeudesta kotoutumissuunnitelmaan sekä kotoutumistoimenpiteistä ja niiden rinnastami-sesta tässä laissa tarkoitettuihin palveluihin ja toimenpiteisiin säädetään maahanmuuttajien ko-touttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaan-otosta annetussa laissa.

Jos työttömällä työnhakijalla on kuntoutta-vasta työtoiminnasta annetun lain mukaisesti oi-keus aktivointisuunnitelmaan, voidaan työnhakusuunnitelman sijasta laatia aktivointisuunni-telma.

## 4 §

### *Työttömän työnhakijan yhteistyövelvollisuus*

Työtön työnhakija on velvollinen osallistu-maan työnhakuhaastatteluihin sekä työnhaku-tai aktivointisuunnitelman laatimiseen samoin

kuin osallistumaan työnhaku- tai aktivointisuunnitelmassa sovittuihin palveluihin ja toimenpiteisiin.

Työtön työnhakija, jonka kanssa on laadittu yksilöity työnhakusuunnitelma tai aktivointisuunnitelma, ja jonka työttömyys on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään viisi kuukautta, on velvollinen toteuttamaan suunnitelmaansa siltä osin kuin siinä on sovittu 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuista asioista. Työtön työnhakija on tällöin lisäksi velvollinen määrääjain työnhakusuunnitelmassa sovitulla tavalla ilmoittamaan, miten hän on suunnitelmaa toteuttanut. Jos työvoimatoimisto edellyttää muuta selvitystä suunnitelman toteuttamisesta, tämä ehto on kirjattava työnhakusuunnitelmaan.

Yhteistyövelvollisuuden laiminlyöntiin sovelletaan, mitä 3 luvun 6 §:n 2 momentin 4 kohdassa tai työttömyysturvalain 2 luvun 20 §:ssä säädetään.

## 5 §

### *Yhteistyövelvollisuuden voimassaolo*

Yksilöityyn työnhakusuunnitelmaan liittyvä 4 §:n 2 momentin mukainen yhteistyövelvollisuus on voimassa sinä aikana, kun henkilö on työttömänä työnhakijana. Yhteistyövelvollisuus lakkaa, kun henkilö täyttää työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon.

## 6 §

### *Työvoimatoimiston velvollisuudet*

Työvoimatoimiston tehtävänä on aktiivisesti tarjota työtä, koulutusta sekä työnhakusuunnitelmaan sisältyviä palveluja ja toimenpiteitä sekä seurata työnhakusuunnitelman toteutumista ja osaltaan huolehtia palveluprosessin etene- misestä.

Työvoimatoimiston on tarjottava uudistetussa yksilöidyssä työnhakusuunnitelmassa olevat työllistymistä edistävät palvelut ja järjestettävä työnhakusuunnitelman mukaisesti muut toimenpiteet työttömälle työnhakijalle, kuitenkin työ-

voimatoimiston käytettäviksi osoitettujen määrärahojen rajoissa.

Työnhakusuunnitelma on edellytyksenä:

1) työttömän työnhakijan osoittamiselle työhön, jonka palkkauskustannuksiin myönnetään työllistämistukea tai yhdistelmätukea tai osoitetaan työllisyysmäärärahoja taikka jonka ajalta myönnetään 7 luvun 5 §:ssä tarkoitettua osa-aikalisää;

2) työttömän työnhakijan osoittamiselle 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun työelämävalmennukseen;

3) työllistämistuen myöntämiselle toimeentulon turvaamiseksi;

4) palvelukokonaisuudelle.

## 6 luku

### **Ammatillisen kehittymisen palvelut**

## 1 §

### *Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus*

Työvoimapolitiittisella aikuiskoulutuksella parannetaan aikuisväestön ammatitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikka sekä edistetään ammatitaitoisen työvoiman saantia.

Työvoimaviranomainen hankkii työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen koulutuspalvelujen tuottajilta valtion talousarviossa työministeriön hallinnonalan pääluokassa koulutuksen hankkimista varten osoitetulla määrärahalla. Koulutuspalvelujen tuottajia voivat olla ammatillisen perus- tai lisäkoulutuksen järjestämisluvan saanut yhteisö, yliopisto, ammattikorkeakoulu tai muu soveltuva koulutuksen järjestäjä.

Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus on pääasiassa ammatillisia valmiuksia edistävää koulutusta. Yleissivistävää koulutusta voidaan hankkia ammattiin tai tehtävään valmentavana koulutuksena silloin, kun sen puuttuminen estää työllistymistä tai osallistumista ammatilliseen koulutukseen. Hankittavaan koulutukseen voi käyttää ammattillisten valmiuksien parantamiseksi

si sisältyä työssä oppimista ja harjoittelua. Edellytyksistä, joilla voidaan hankkia yliopisto- tai ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus tai lukio-opintoja, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

## 2 §

### *Koulutuksen yleiset hankintaperusteet*

Koulutuksen suunnittelua ja hankkimista varten työvoimaviranomainen seuraa muun ammatillisen koulutuksen kehitystä. Koulutusmahdollisuuksien ja -vaihtoehtojen puitteissa pyritään ammatillisia valmiuksia edistäviin koulutushankintoihin, jotka tukevat ja edistävät:

- 1) työttömien pysyväisluontoista työllistymistä;
- 2) työssä pysymistä;
- 3) työvoimapoliittisesti tarkoituksenmukais-  
ta alueellista ja ammatillista liikkuvuutta;
- 4) työvoiman saatavuutta työvoimapula-aloil-  
la.

Työministeriö vahvistaa tarvittaessa asetuk-  
sella koulutushankintoja koskevia yleisiä han-  
kintaehtoja.

## 3 §

### *Koulutuksen yhteishankinta*

Jos tarkoituksena on hankkia koulutusta mää-  
rätyn yrityksen tai muun yhteisön tarpeisiin sen  
palveluksessa oleville tai sen palvelukseen tule-  
ville työntekijöille, koulutushankinta voidaan  
1 §:n 2 momentista poiketen suorittaa myös sit-  
ten, että asianomainen työnantaja osallistuu kou-  
lutuksen rahoittamiseen yhdessä työvoimaviran-  
omaisen kanssa (*koulutuksen yhteishankinta*).

## 4 §

### *Suhde muuhun valtion rahoitukseen*

Hankittaessa koulutusta koulutuksen järjestä-  
jältä, jolle myönnetään valtionavustusta tai val-  
tion korvausta ammatillisten kurssikeskusten  
muuttumisesta ammatillisiksi aikuiskoulutus-  
keskuksiksi annetun lain (761/1990) nojalla,

koulutuksen hintaa määriteltäessä otetaan vä-  
hennyksenä huomioon avustusta tai korvausta  
vastaava osuus koulutuksen hankintakustannuk-  
sista.

Mitä 1 momentissa säädetään koulutuksen  
hankintahinnan määrittelystä, sovelletaan vas-  
taavasti myös muulta koulutuspalvelujen tuotta-  
jalta hankittavaan koulutukseen, johon suori-  
taan erikseen valtionosuutta tai -avustusta.

## 5 §

### *Koulutuksen hankintasopimus*

Koulutuksen hankkimisesta sovitaan työvoi-  
maviranomaisen ja koulutuspalvelujen tuottajan  
välisellä kirjallisella sopimuksella. Jos koulutus  
hankitaan yhteishankintana, sopijaosapuolena  
on myös asianomainen työnantaja.

Hankintasopimuksessa sovitaan koulutuksen  
tavoitteista, sisällöstä, kestosta ja ajoituksesta,  
koulutukseen osallistuvista opiskelijoista, kou-  
lutuksen hinnasta sekä muista tarpeellisista kou-  
lutuksen toteuttamiseen ja järjestämiseen liitty-  
vistä seikoista. Sopimukseen on kirjattava opis-  
kelijan oikeusaseman perusteet. Koulutuksen  
yhteishankintaa käytettäessä sopimuksessa on  
lisäksi määriteltävä työnantajan rahoitusosuus.

Koulutus voidaan sopia toteutettavaksi tai  
aloitettavaksi joko sopimuksentekovuonna tai  
sitä seuraavina kalenterivuosina valtion talous-  
arvion rajoissa.

Työvoimaviranomaisten tehtävistä koulutus-  
ta hankittaessa, menettelystä hankinnasta päätet-  
täessä ja hankintasopimusta tehtäessä sekä sopi-  
muksen tekemistä edeltävästä hankinta- ja tar-  
jousmenettelystä säädetään valtioneuvoston ase-  
tuksella.

## 6 §

### *Opiskelijavalinnan yleiset edellytykset*

Opiskelijaksi voidaan valita koulutukseen ja  
koulutettavaan ammattiin tai tehtävään soveltu-  
via henkilöitä. Opiskelijoita koulutukseen valit-  
taessa on lisäksi voimassa, mitä asianomaisen

koulutuksen yleisistä pääsyedellytyksistä jäljempänä ja erikseen säädetään.

Koulutukseen valittavan tulee olla oppivelvollisuuden suorittanut. Henkilö voidaan valita koulutukseen ennen kuin hän on täyttänyt 20 vuotta vain, jos ammatilliseen peruskoulutukseen osallistumisen tai työllistymisen edellytyksenä on perusopetuksen oppimäärän loppuun suorittaminen, lukio-opintojen täydentäminen tai muu valmentava koulutus taikka jos henkilön työllistymiseksi ei ole tarkoituksenmukaisella tavalla järjestettävissä muuta ammatillista valmiuksia edistävää koulutusta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun oppivelvollisuuden ja iän tulee täytyä koulutuksen alkamisajankohtaan mennessä.

## 7 §

### *Opiskelijavalinnasta päättäminen*

Opiskelijoiden valitsemisesta koulutukseen päättää työvoimaviranomainen. Opiskelijoiden valintamenettelystä säädetään tarvittaessa tarkemmin työministeriön asetuksella.

Opiskelijaksi ottamisesta päättää koulutuspalvelun tuottaja, jos yliopistolta tai ammattikorkeakoululta hankitaan tutkinto.

## 8 §

### *Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet*

Opiskelijalla on oikeus saada koulutus- tai opetussuunnitelman mukaista opetusta, johon hänen tulee säännöllisesti osallistua sekä suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työvoimapolliittisessa aikuiskoulutuksessa on opiskelijan oikeudesta turvalliseen opiskeluympäristöön, opintojen hyväksilukemisesta, opiskeluoikeuden menettämisestä, opiskelijan salassapitovelvollisuudesta, kurinpidosta ja opiskelijan kuulemisesta sekä muutoksenhausta koulutuspalvelun tuottajan päätökseen voimassa, mitä niistä asianomaisen tutkinnon tai oppimäärän suorittamiseen tähtäävää, muuna kuin maksullisena pal-

velutoimintana tai henkilöstökoulutuksena järjestettävää koulutusta koskevassa lainsäädännössä säädetään, tai tällaisen lainsäädännön puuttuessa, mitä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa säädetään.

## 9 §

### *Koulutuksen keskeyttäminen*

Jos opiskelija on ollut poissa koulutus- tai opetussuunnitelman mukaisesta koulutuksesta siten, ettei hän ilmeisesti kykene hyväksyttävästi suoriutumaan suunnitelman mukaisista opinnoista tai hän on muutoin olennaisesti laiminlyönyt opiskeluaan, koulutus on katsottava keskeytyneeksi. Opiskelijan on aina katsottava olennaisesti laiminlyöneen opiskeluaan, jos hän on ollut luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi opetuspäivää.

Koulutuspalvelujen tuottaja tekee koulutuksen keskeyttämisestä kirjallisen päätöksen. Jos koulutuksen järjestäjä ei ole julkisen valvonnan alainen koulutuspalvelujen tuottaja, päätöksen koulutuksen keskeyttämisestä tekee vastaavasti koulutuksen hankkinut työvoimaviranomainen. Opiskelijalle on ennen päätöksen tekemistä varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava opiskelijalle. Lisäksi koulutuspalvelujen tuottajan on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä koulutuksen hankkineelle työvoimaviranomaiselle.

## 10 §

### *Koulutukseen liittyvä työssäoppiminen ja harjoittelu*

Koulutukseen liittyvän työssäoppimis- tai harjoittelujakson aikana opiskelija ei ole työsuhteessa sen järjestäjään eikä koulutuspalvelujen tuottajaan, elleivät opiskelija ja työssäoppimis- tai harjoittelujakson järjestäjä ole toisin sopineet. Jos työssäoppiminen tai harjoittelu on sovittu toteutettavaksi työsuhteessa, 2 ja 3 momentin säännöksiä ei sovelleta.

Työssäoppimisesta ja harjoittelusta sen järjestäjä, koulutuspalvelujen tuottaja ja opiskelija

tekevät sopimuksen. Sopimukseen ja koulutuspalvelun tuottajan tehtäviin sovelletaan, mitä työmarkkinatoimenpiteestä tehtävästä sopimuksesta ja työvoimatoimiston tehtävistä säädetään 8 luvun 4 §:ssä.

Koulutuspalvelujen tuottaja on velvollinen järjestämään opiskelijoille työssäoppimis- ja harjoittelujaksojen ajaksi ryhmävastuuvakuutuksen.

11 §

*Ammatinvalinta ja urasuunnittelu*

Ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluilla autetaan henkilöasiakasta ratkaisemaan ammatinvalintaan ja ammatilliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä sekä tuetaan työelämään sijoittumista ja elinikäistä oppimista. Palvelujen tavoitteena on auttaa henkilöasiakasta tekemään ammatilliseen kehittymiseen tähtäävä suunnitelma. Palvelua annettaessa otetaan huomioon henkilöasiakkaan edellytykset ja ammatilliset tavoitteet sekä työelämän ja koulutuksen tarjoamat mahdollisuudet. Henkilöasiakkaan suositumuksella ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluissa käytetään tarvittaessa asianmukaisia psykologisia arviointi- ja kuntoutusmenetelmiä.

Henkilöasiakkaan soveltuvuutta sekä koulutus- ja työvaihtoehtoja voidaan selvittää terveydentilan ja työkyvön tutkimuksilla, koulutuskokeiluilla, työ- ja koulutuskokeiluilla, 8 luvussa tarkoitetuilla työkyökokeiluilla, tutustumiskäynneillä oppilaitoksiin sekä asiantuntijalausunnoilla ja -konsultaatioilla.

12 §

*Koulutus- ja ammattitietopalvelu*

Koulutus- ja ammattitietopalvelulla tuetaan työelämään sijoittumista ja elinikäistä oppimista välittämällä tietoa kaikista yleissivistävistä, ammatillisista ja korkea-asteen koulutusmahdollisuuksista, aloista, ammateista ja työtehtävistä, niiden osaamisvaatimuksista ja työmarkkinoista

sekä neuvomalla henkilöasiakkaita koulutukseen ja työelämään liittyvissä asioissa.

13 §

*Ammatillinen kuntoutus*

Ammatillisen kuntoutuksen tarkoituksena on edistää vajaakuntoisen ammatillista suunnittelua, kehittymistä, työllistymistä ja työssä pysymistä. Ammatillisessa kuntoutuksessa vajaakuntoisia henkilöasiakkaita varten järjestetään:

1) ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelua ja siihen liittyviä terveydentilaa ja soveltuvuutta selvittäviä tutkimuksia, asiantuntijakonsultaatioita, työ- ja koulutuskokeiluja, tutustumiskäyntejä ammattioppilaitoksissa ja työkyökokeiluja työpaikalla;

2) työhönsijoittumiseen ja koulutukseen liittyvää neuvontaa ja ohjaamista;

3) valmentavaa ja ammatillista työvoimapolittista aikuiskoulutusta; sekä

4) työhönsijoituksen ja työssäpysymisen tukemiseksi työkyvön tutkimuksia, asiantuntijalausuntoja ja -konsultaatioita, työ- ja koulutuskokeiluja, tutustumiskäyntejä ammattioppilaitoksissa, työhön valmennusta ja 8 luvussa tarkoitettuja työkyökokeiluja.

Vajaakuntoisen työllistymistä ja työssä pysymistä voidaan tukea työnantajalle myönnettävällä työolosuhteiden järjestelytuella.

14 §

*Vakuutusturva*

Ammatinvalinnanohjauksen ja vajaakuntoisten työhön sijoituksen tai työssä pysymisen tukemiseksi tarkoitettussa työ- ja koulutuskokeilussa ammattioppilaitoksessa, työ- ja koulutuskokeilussa taikka työnhakuvalmennuksessa tai 8 luvussa tarkoitettussa työmarkkinatoimenpiteessä tai tutustumiskäynnillä oppilaitoksessa sattuneesta tapaturmasta tai niissä saadusta ammattitaudista suoritetaan henkilöasiakkaalle korvaus valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään työtapaturmasta. Korvaus

maksetaan siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen muun lain nojalla.

Valtiokonttori käsittelee asian, joka koskee korvauksen suorittamista valtion varoista 1 momentin nojalla.

Työministeriö järjestää 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin osallistuville ryhmä-vastuuvakuutuksen.

## 15 §

### *Tukitoimenpiteitä koskeva asetuksenantovaltuus*

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ammatinvalinta- ja urasuunnittelun järjestämisestä sekä vajaakuntoisten 11 §:n 2 momentissa ja 13 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitettujen tukitoimenpiteiden järjestämisestä samoin kuin vastaavien tukitoimenpiteiden järjestämisestä vaikeasti työllistyvälle työnhakijoille. Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös tukitoimenpiteisiin liittyvistä etuuksista sekä 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua työolosuhteiden järjestelytuesta.

## 7 luku

### **Työllistymisen edistäminen työllisyysmäärärahojen avulla**

## 1 §

### *Työllistämistuki työnantajalle*

Työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi ja työmarkkinoille sijoittumisen edellytysten parantamiseksi voidaan työllisyysmäärärahoista myöntää työnantajalle työllistämistukea palkkauskustannuksiin.

Yhdistelmätuella järjestetään työtä ensisijaisesti työmarkkinatukeen oikeutetuille, jotka eivät työttömyysturvalain 7 luvun 6 §:ssä tarkoitettua yhdistelmätuken käyttöön oikeuttavan työttömyytensä aikana ole olleet työssä tai joiden työ-säolo avoimilla työmarkkinoilla on ollut vähäistä ja satunnaista ja joita ei ole edellä tarkoitettuna työttömyysaikana ennen yhdistelmätuken

käyttöä työllistetty työnantajalle myönnetyllä työllistämistuella.

Työllistämistuella ja yhdistelmätuella järjestettävän työn tarkoituksena on parantaa työttömän työnhakijan työmarkkina-asemaa edistämällä työhön sijoittumista, parantamalla ammatitaitoa ja osaamista, edistämällä pitkään työttömänä olleiden pääsemistä tai palaamista avoimille työmarkkinoille, parantamalla työllistymismahdollisuuksia ja sopeutumista työelämän rakenteellisiin muutoksiin sekä ehkäisemällä syrjäytymistä työmarkkinoilta.

Työvoimatoimisto voi tukea myönnettäessä asettaa tuen saamiselle työllistettävän ja tuen tarkoituksen toteuttamisen kannalta tarpeellisia ehtoja.

## 2 §

### *Työnantajaan liittyvät työllistämistuen edellytykset*

Työllistämistukea voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle ja yhteisölle sekä muulle työnantajalle.

Tukea ei myönnetä, jos:

1) työnantaja on hakemuksen jättämistä edeltäneiden yhdeksän kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä työssäkäyntialueella samoista tai samanlaisista tehtävistä taikka lyhentänyt heidän työaikaansa;

2) tukeen perustuva työhön ottaminen aiheuttaisi muiden tukea saavan työnantajan palveluksessa olevien työntekijöiden irtisanomisen tai lomauttamisen taikka heidän työolosuhteidensa tai etuuksiensa huonontumisen;

3) tuen kohteena olevan työpaikan arvioidaan täyttyvän ilman tukeakin;

4) työnantaja saa työllistettävän henkilön palkkaamiseen tai työllistämisen edistämiseen samalta ajalta muuta valtion tukea;

5) tuki vääristäisi samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien tahojen välistä kilpailua.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää poikkeuksista 2 momentin 3 ja 4 kohdassa säädettyihin edellytyksiin.

3 §

*Työsuhteeseen liittyvät työllistämistuen edellytykset*

Työllistämistukea voidaan myöntää, jos työnantaja sitoutuu maksamaan kyseiseen työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaisen palkan, tai jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, tavanomaisen ja kohtuullisen palkan kyseisestä työstä.

Työllistämistukea ei myönnetä, jos työsuhde, jota varten tuki on tarkoitettu, on alkanut ennen kuin tuen myöntämisestä on tehty päätös.

Työnantaja ei saa sijoittaa muun työn järjestäjän tehtäviin työllistettyä, jonka palkkaukseen on myönnetty työllistämistukea. Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää kunnan, yhdistyksen ja säätiön oikeudesta sijoittaa työllistetty muun työn järjestäjän tehtäviin ja edelleen sijoituksen ehdoista.

Yritykselle työllistämistukea voidaan myöntää vain toistaiseksi voimassa olevan työ sopimuksen perusteella. Työllistämistukea voidaan kuitenkin myöntää määräaikaisen työ sopimuksen perusteella yritykselle:

- 1) yhdistelmätukena;
- 2) oppisopimuskoulutukseen;
- 3) palvelukokonaisuuteen liittyvän työ tilaisuuden järjestämiseksi vaikeasti työllistettävän työllistymisedellytysten parantamiseksi;
- 4) pitkäaikaistyöttömän palkkaamiseen vuorotteluvapaakokeilusta annetussa laissa (1663/1995) tai vuorotteluvapaalaissa ( /2002) tarkoitetuksi sijaiseksi;
- 5) metsänparannustöiden suorittamiseen.

4 §

*Valtion virastolle tai laitokselle osoitettavat määrärahat*

Valtion virastolle tai laitokselle voidaan osoittaa määrärahoja työttömän työllistämisestä aiheutuviin palkkauskustannuksiin noudattaen, mitä 1 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 3 §:n 1—3 momentissa, 10 §:n 4 momentissa sekä 11 §:n 1 ja 3 momentissa työllis-

tämistuesta palkkauskustannuksiin säädetään. Määrärahoista voidaan maksaa työllistetyn palkkauskustannukset kokonaisuudessaan sekä muita työn järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia sen mukaan kuin valtioneuvosto työllisyysmäärärahojen alueellisen jaon yhteydessä päättää.

Työllisyysmäärärahoista voidaan maksaa palkkauskustannukset sellaisen työn järjestämiseen, jossa työaika on palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona vähintään 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta.

5 §

*Työllistämistuki toimeentulon turvaamiseksi*

Omaehtoisen työllistymisen tukemiseksi voidaan myöntää työllistämistukea toimeentulon turvaamiseksi:

1) starttirahana yrittäjäksi ryhtyvälle työttömälle työnhakijalle ajaksi, jonka yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen arvioidaan kestävän;

2) jäljempänä 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun työelämävalmennukseen osallistuvalla työttömällä työnhakijalla, joka ei ole oikeutettu työmarkkinatukeen.

Osa-aikaisten työntekomahdollisuuksien lisäämiseksi voidaan kokoaikatyöstä vapaaehtoisesti osa-aikatyöhön siirtyvälle työntekijälle myöntää työllistämistukea ansiovähennyksen korvauksena (*osa-aikalisä*), jos työnantaja samalla sitoutuu palkkaamaan vastaavaksi ajaksi työvoimatoimiston osoittaman työttömän työnhakijan. Siirtymisestä vapaaehtoisesti vuorotteluvapaalle ja vuorottelukorvauksesta säädetään erikseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 ja 2 momentissa tarkoitetun työllistämistuen myöntämisedellytyksistä.

6 §

*Alueelliset näkökohdat ja aluevelvoite*

Valtion, kuntien ja yritysten yhteisin talous- ja työllisyyspoliittisin toimin huolehditaan



alueellisesti tasapainoisesta työllisyydestä niin, ettei minkään työmarkkina-alueen työttömyys olennaisesti ylitä maan keskimääräistä tasoa. Työmarkkina-alueella tarkoitetaan valtioneuvoston asetuksella määriteltävää kunnan tai useamman kunnan muodostamaa aluetta, jolla työssäkäynti on tavanomaista.

Kunta on velvollinen järjestämään työntekomahdollisuuksia 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa työttömille työnhakijoille (*aluevelvoite*), ei kuitenkaan vuositasolla useammalle kuin yhdelle prosentille kunnan työvoimasta. Valtio on vastaavassa tarkoituksessa velvollinen järjestämään työntekomahdollisuuden niille työttömille työnhakijoille, joita kunta ei ole työllistänyt.

Kunnalla on oikeus saada työllistämistukea työllistetyistä, jotka työvoimatoimisto on osoittanut sen työllistettäväksi aluevelvoitteen perusteella.

## 7 §

### *Kuntoutus-, koulutus- tai työntekomahdollisuuden järjestäminen*

Ennen vuotta 1950 syntyneelle työttömälle työnhakijalle turvataan mahdollisuus työllistymistä edistävään kuntoutukseen tai koulutukseen, jos hänen oikeutensa työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan johdosta hänen täytettyään 55 vuotta, mutta ennen kuin hän täyttää 57 vuotta.

Vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneelle työttömälle työnhakijalle turvataan mahdollisuus työllistymistä edistävään kuntoutukseen tai koulutukseen, jos hänen oikeutensa työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan johdosta hänen täytettyään 57 vuotta, mutta ennen kuin hän täyttää 59 vuotta.

Jos työttömälle järjestetään 1 tai 2 momentin nojalla koulutusta, hänellä on koulutusaikana oikeus opintososiaaliin etuuksiin samoin edellytyksin kuin jos hän olisi aloittanut ennen työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttymistä työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettua työtöntä ei voida työllistää avoimille työmarkkinoille eikä

hänelle voida järjestää soveltuvaa koulutusta tai kuntoutusta, hänen kotikuntansa on työvoimaviranomaisen osoituksesta järjestettävä hänelle työntekomahdollisuus kahdeksan kuukauden ajaksi (*työllistämisvelvoite*). Kunnan on järjestettävä työntekomahdollisuus siten, että työllistettävä voi aloittaa työn työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyessä. Kunnalla on oikeus saada työllistämistukea työllistetyistä, jotka työvoimatoimisto on osoittanut työllistämisvelvoitteen perusteella sen työllistettäväksi.

Työllistämisvelvoitteen perusteella järjestetävän työn tulee olla alan säännöllisen työajan mukaista kokoaikatyötä. Työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalle järjestetään hänen työkykyään vastaavaa työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon täyttävää osa-aikatyötä.

Työllistämisvelvoitteen toimeenpanosta ja siihen liittyvistä ilmoituksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

## 8 §

### *Työllistämisvelvoitteen rajoitukset ja lakkaaminen*

Jos henkilö on jättämällä hakematta työttömyyspäivärahaa tai muutoin saanut aikaan sen, ettei työttömyyspäivärahan enimmäisaika ole tähtynyt ennen 7 §:n 1 momentin mukaista 55 vuoden tai sen 2 momentin mukaista 57 vuoden ikää, ei 7 §:ää sovelleta.

Työttömyysturvalaissa säädetyn työssäoloehdon tarkastelujakson kuluessa tehty työ, joka luetaan työssäoloeseen, vähentää kahdeksan kuukauden työllistämisvelvoitetta vastaavasti.

Työllistämisvelvoite lakkaa, jos:

1) työntekomahdollisuuteen oikeutettu ilman työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettua pätevää syytä kieltäytyy hänelle osoitetusta työkykyyn nähden sopivasta työllistämisvelvoitteen nojalla järjestetystä työstä;

2) työ, johon työnhakija on osoitettu, keskeytyy työnhakijasta johtuvasta syystä; tai

3) työnhakijalle ei voida työhakemuksen voimassaolon lakattua järjestää työtä kolmen kuu-

kauden kuluessa siitä, kun työllistämisvelvoite on tullut voimaan.

9 §

*Työllistämistuen määrä*

Työllistämistukea myönnetään päivää ja henkilöä kohti vähintään normaali työllistämistuki ja enintään normaali työllistämistuki 80 prosentilla korotettuna. Kunnalla on oikeus saada normaali työllistämistuki 80 prosentilla korotettuna työllistämisvelvoitteen nojalla kokoaikatyöhön työllistetyn palkkauskustannuksiin.

Osana yhdistelmätukea voidaan myöntää enintään normaali työllistämistuki. Työttömyysturvalain 7 luvun 11 §:ssä tarkoitetussa yhdistelmätukikokeilussa ei myönnetä työllistämistukea.

Palkkauskustannuksina pidetään työllistetylle maksettavaa palkkaa ennen vakuutetun lakisääteisten maksujen ja verojen pidätystä ja sen lisäksi työnantajan lakisääteistä sosiaaliturva-, työeläkevakuutus-, tapaturmavakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksua sekä pakollista ryhmähenkivakuutusmaksua. Työnantajalle myönnettävä työllistämistuki tai yhdistelmätuki voi olla enintään työllistetyn palkkauskustannusten suuruinen. Yhdistelmätuen enimmäismäärästä eri työnantajatahoille säädetään työttömyysturvalaissa ja sen nojalla. Jos yhdistelmätuki ylittää enimmäismäärän, vähennys tehdään työllistämistuesta.

Osa-aikalisä on puolet osa-aikatyöhön siirtyneen työntekijän kokoaikatyön ja osa-aikatyön palkan erotuksesta. Palkan erotuksen määrittelystä ja osa-aikalisän enimmäismäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 §

*Tukeen oikeuttava työaika ja korvauspäivät*

Normaali tai korotettu työllistämistuki voidaan myöntää täysimääräisenä sellaisen työsuhteen perusteella, jonka työaika on palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona vähintään 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta.

Myönnettäessä työllistämistukea osana yhdistelmätukea voidaan poiketa 1 momentista.

Poiketen 1 momentista kunnalle voidaan myöntää 9 §:n 1 momentin mukainen määrä työllistämistukea työllistämisvelvoitteen perusteella kokoaikatyöhön ja aluevelvoitteen perusteella työhön, jonka työaika palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona on vähintään 75 prosenttia alan säännöllisestä työajasta.

Työllistämistukea maksetaan niiltä päiviltä, joilta työnantaja on velvollinen maksamaan palkkaa, kuitenkin enintään viideltä päivältä viikossa. Työllistämistukea ei kuitenkaan makseta päiviltä, joilta työnantajalla on oikeus saada työllistettävän palkkauskustannuksiin sairausvakuutuslain 28 §:n nojalla mainitun lain mukaista päivärahaa taikka erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa.

Työllistämistukea toimeentulon turvaamiseksi maksetaan enintään viideltä päivältä viikossa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin siihen oikeuttavista korvauspäivistä.

11 §

*Tuen kesto*

Työllistämistukea voidaan myöntää henkilöä kohden enintään 10 kuukaudeksi kerrallaan. Työllistämistuki voidaan kuitenkin myöntää oppisopimuskoulutukseen koko sen ajaksi.

Kunnalle työllistämistukea myönnetään henkilöä kohden aluevelvoitteen perusteella enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Yhdistelmätuen enimmäisajasta säädetään työttömyysturvalaissa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään työllistämistuen myöntämisestä uudelleen saman henkilön työllistämiseen tai toimeentulon turvaamiseen sekä palvelukokonaisuudesta ja sen enimmäisajasta. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää työllistämistuen 10 kuukautta pidemmästä enimmäisajasta, kuitenkin enintään 24 kuukaudesta, jos se on tarkoituksenmukaista vajaakuntoisen työllistymisen edistämiseksi, osa-aikaisten työntekomahdollisuuksien lisäämiseksi tai työllistetyn työtehtävien johdosta.

## 12 §

*Lisätuki*

Kunnalle maksetaan lisätukea sen perusteella, kuinka suuren osuuden alueensa työvoimasta kunta on keskimäärin kuukauden aikana työllistänyt työllisyysmäärärahoilla. Lisätukea maksetaan vain niistä työllistetyistä, joiden määrä ylittää työllistettyjen osuuden kunnan työvoimasta. Lisätuen suuruus määräytyy seuraavasti:

| Työllistettyjen osuus<br>kunnan työvoimasta | Lisätuen osuus |
|---------------------------------------------|----------------|
| vähintään 1 %                               | 10 %           |
| vähintään 1,5 %                             | 20 %           |
| vähintään 2 %                               | 30 %           |

## 13 §

*Työllisyysmäärärahoja koskeva asetuksenanto-  
valtuus*

Valtioneuvoston asetuksella säädetään:

1) työllisyysmäärärahoista investointeihin myönnettävästä valtionavusta ja niistä osoitettavista määrärahoista;

2) valtion omiin investointeihin käytettäväksi suunnitelluista työllisyysmäärärahoista (*työllisyystyöohjelma*);

3) työllisyysmäärärahojen käyttämisestä 2 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuun muuhun työllisyyden edistämiseen;

4) tarvittaessa työllistämistuen myöntämistä valtion talousarvion rajoissa toimeentulon turvaamiseksi muuhun kuin 5 §:ssä tarkoitettuun työllistymisen edistämiseen.

## 8 luku

**Työmarkkinatoimenpiteet**

## 1 §

*Työmarkkinatoimenpiteet*

Tämän lain mukaisia työmarkkinatoimenpiteitä ovat työkokeilu, työelämävalmennus ja työ-

harjoittelu, jotka järjestetään työpaikalla. Työmarkkinatoimenpiteen järjestäjänä voi olla valtion virasto tai laitos, kunta, kuntayhtymä, yhteisö, säätiö tai yksityinen elinkeinonharjoittaja.

Työvoimatoimisto voi ohjata tai osoittaa työkokeiluun:

1) ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluita saavan henkilöasiakkaan hänen soveltuvuutensa sekä koulutus- ja työvaihtoehtojensa selvittämiseksi; tai

2) vajaakuntoisen henkilöasiakkaan työhön sijoituksen ja työssä pysymisen tukemiseksi.

Työvoimatoimisto voi osoittaa ammatillista koulutusta vailla olevan, työmarkkinatukeen oikeutetun nuoren työharjoitteluun työelämään perehtymiseksi sekä työhönsijoittumisen ja ammattitaidon edistämiseksi.

Työvoimatoimisto voi osoittaa muun kuin 3 momentissa tarkoitettua työttömän työnhakijan hänen suostumuksellaan työelämävalmennukseen työelämään paluun tukemiseksi sekä työhönsijoittumisen ja ammattitaidon edistämiseksi.

## 2 §

*Työmarkkinatoimenpiteiden rajoitukset*

Henkilöasiakasta ei ohjata tai osoiteta työmarkkinatoimenpiteeseen:

1) sellaisiin tehtäviin, joista toimenpiteen järjestäjä on toimenpiteen aloittamista edeltäneiden yhdeksän kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä taikka joissa toimenpiteen järjestäjä työsopimuslain 7 luvun 11 §:n mukaisesti on muuttanut työntekijän työsuhteen osa-aikaiseksi;

2) jos työmarkkinatoimenpide aiheuttaisi sen järjestäjän palveluksessa olevien työntekijöiden irtisanomisia tai lomautuksia taikka heidän työsuhteidensa ehtojen huonontumista;

3) jos työmarkkinatoimenpiteestä aiheutuisi sen järjestäjälle sellaista etua, joka vääristäisi yritysten tai yksityisten elinkeinonharjoittajien välistä kilpailua.

Työmarkkinatoimenpiteen järjestäjänä ei voi toimia työnantaja, johon henkilöasiakas on työ-

suhteessa 4 §:ssä tarkoitettua sopimusta tehtäessä.

Työmarkkinatoimenpiteen järjestäjä ei saa si-  
joittaa henkilöasiakasta edelleen muun työnan-  
tajan työpaikalle.

### 3 §

#### *Oikeusasema ja vastuu työturvallisuudesta*

Työmarkkinatoimenpiteeseen osallistuva ei  
ole työsuhteessa toimenpiteen järjestäjään eikä  
työvoimatoimistoon.

Työmarkkinatoimenpiteen järjestäjä vastaa  
toimenpiteeseen osallistuvan työturvallisuudesta  
niin kuin työturvallisuuslaissa (738/2002) ja  
nuorista työntekijöistä annetussa laissa sääde-  
tään.

### 4 §

#### *Sopimus työmarkkinatoimenpiteestä*

Työvoimatoimisto, työmarkkinatoimenpi-  
teen järjestäjä ja henkilöasiakas tekevät työ-  
markkinatoimenpiteestä määräaikaisen kirjalli-  
sen sopimuksen, josta tulee käydä ilmi:

- 1) toimenpiteen suoritusaika ja -paikka;
- 2) toimenpiteen päivittäinen kesto, joka voi  
olla enintään kahdeksan ja vähintään neljä tun-  
tia;
- 3) toimenpiteen viikoittainen kesto, joka voi  
olla enintään viisi päivää;
- 4) tehtävät, joita työnhakija suorittaa toimen-  
piteen aikana;
- 5) yhteyshenkilö työpaikalla.

Työvoimatoimisto voi lisäksi asettaa sopi-  
muksessa työmarkkinatoimenpiteen järjestäjäl-  
le toimenpiteen toteuttamisen tai siihen osallis-  
tuvan kannalta tarpeellisia ehtoja. Työkokeilua  
koskevaan sopimukseen on otettava ehto, jonka  
mukaan kokeilun järjestäjän tulee antaa työvoi-  
matoimistolle lausunto 1 §:n 2 momentissa tar-  
koitetuista seikoista. Työelämävalmennusta kos-  
kevaan sopimukseen on otettava ehto, jonka mu-  
kaan valmennuksen järjestäjän tulee osallistua  
työnhakijan ammattitaidon ja osaamisen sekä  
niiden kehittymisen arviointiin.

Työvoimatoimiston on ilmoitettava työmark-  
kinatoimenpidettä koskevasta sopimuksesta  
luottamusmiehelle tai muulle henkilölle, joka  
edustaa toimenpiteen järjestäjän palveluksessa  
olevia työntekijöitä. Työvoimatoimisto saa täl-  
löin salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa  
henkilöasiakkaan nimen sekä 1 ja 2 momentissa  
tarkoitettut tiedot.

### 5 §

#### *Sopimuksen enimmäiskesto*

Työvoimatoimisto voi tehdä työmarkkinatoi-  
menpidettä koskevan sopimuksen siksi ajaksi,  
jonka toimenpiteen tavoitteena olevan työmark-  
kinavalmiuksien edistämisen arvioidaan kestä-  
vän. Sopimuksen tai sopimusten yhteenlaskettu  
kesto ei kuitenkaan saa ylittää:

- 1) saman järjestäjän työkokeilussa kuutta  
kuukautta;
- 2) työelämävalmennuksessa 10 kuukautta;
- 3) työharjoittelussa 12 kuukautta.

Poiketen 1 momentista työelämävalmennusta  
koskevan sopimuksen tai useampien sopimusten  
yhteenlaskettu kesto työmarkkinatukeen oikeu-  
tettua työnhakijaa kohti voi kuitenkin olla enin-  
tään 12 kuukautta. Erityisestä syystä, kuten työ-  
markkinoilta syrjäytymisen ehkäisemiseksi, työ-  
markkinatukeen oikeutetun työelämävalmen-  
nusta tai työharjoittelua koskevien sopimusten  
yhteenlaskettu kesto voi olla enintään 18 kuu-  
kautta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun  
enimmäisajan laskenta aloitetaan uudelleen  
alusta, kun työnhakija on täyttänyt uudelleen  
työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan  
työssäoloehdon.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentis-  
sa tarkoitettujen enimmäisaikojen laskenta aloi-  
tetaan uudelleen alusta, kun työnhakija on täyt-  
tänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä ole-  
van työssäoloehdon, saanut työttömyyspäivära-  
haa enimmäisajan ja on työmarkkinatukeen oi-  
keutettu. Enimmäisajan laskenta aloitetaan uu-  
delleen alusta myös sellaisen työmarkkinatu-  
keen oikeutetun kohdalla, joka työharjoittelun  
tai työelämävalmennuksen jälkeen on saanut

työmarkkinatukea työttömyytensä perusteella vähintään 500 päivältä.

### III OSA

## MUUT TUET, AVUSTUKSET JA ETUUDET

### 9 luku

#### Koulutustuki

##### 1 §

#### *Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen opinto- sosiaaliset etuudet*

Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvan opiskelijan koulutusaikainen toimeentulo turvataan koulutustuella tai työmarkkinatuella, josta säädetään työttömyysturvalaisa. Opiskelijalla on lisäksi oikeus ylläpitokorvaukseen 10 luvun mukaisesti. Opintososiaaliset etuudet voidaan maksaa myös opiskelijalle, joka osallistuu Suomen viranomaisen hankkimaan ulkomailla järjestettävään koulutukseen tai muun Pohjoismaan viranomaisen asianomaisessa maassa järjestämään työllisyyttä edistävään koulutukseen.

Jos koulutus järjestetään jaksotettuna erillisiin kokonaisuuksiin siten, että koulutusjaksot eivät liity yhdenjaksoisina toisiinsa, opintososiaaliin etuuksiin ei ole oikeutta koulutusjaksojen väliseltä ajalta.

Opintososiaalisten etuuksien myöntämisestä ja maksamisesta huolehtivat Kansaneläkelaitos ja työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitetut työttömyyskassat.

##### 2 §

#### *Koulutustuki*

Koulutustuki myönnetään perustukena tai ansiotukena. Perustukea ei makseta siltä ajalta, jolta opiskelijalla on oikeus saada ansiotukea.

Täysimääräinen perustuki on työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun

peruspäivärahan suuruinen. Täysimääräinen ansiotuki muodostuu perusosasta ja ansio-osasta siten kuin työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2—5 sekä 8, 10 ja 11 §:ssä säädetään ansiopäivärahasta. Koulutustukeen ei kuitenkaan sovelleta, mitä työttömyysturvalain 6 luvun 3 §:n 3 momentissa säädetään korotetun ansio-osan enimmäiskestosta. Koulutustuki maksetaan työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti korotettuna myös sellaiselle opiskelijalle, joka on saanut sanotun lain mukaista ansiopäivärahan korotettua ansio-osaa 150 päivältä.

Koulutustukea korotetaan lapsikorotuksella siten kuin työttömyysturvalain 6 luvun 6 §:ssä säädetään.

##### 3 §

#### *Oikeus koulutustukeen*

Koulutustukeen on oikeus opiskelijalla, joka:

- 1) on täyttänyt 17 vuotta;
- 2) on työttömäksi jäädessään tai koulutuksen aloittaessaan täyttänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon; ja
- 3) ei ole saanut työttömyyspäivärahaa enimmäisaikaa.

Poiketen 1 momentin 3 kohdasta opiskelijalla ei ole oikeutta koulutustukeen, jos hän jättämällä hakematta työttömyyspäivärahaa tai muutoin on saanut aikaan sen, ettei työttömyyspäivärahan enimmäisaika ole täyttynyt ennen koulutuksen aloittamista.

##### 4 §

#### *Koulutustuen saamisen rajoitukset*

Koulutustukeen ei ole oikeutta ajalta, jolta opiskelija saa:

- 1) sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa; tai
- 2) kuntoutusrahalain (611/1991) tai työntekijän eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien tai eläkesääntöjen taikka momentissa tarkoitetun eläkeohjesäännön mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetyskor-

vausta tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen tai sotilasvammalain (404/1948) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

Koulutustukeen on oikeus enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa koulutuksen alkamisesta lukien.

## 5 §

### *Vähennetty koulutustuki*

Vähennettyyn koulutustukeen on tässä laissa säädetyin edellytyksin oikeus opiskelijalla, joka saa lakisääteistä etuutta, palkkaa tai muuta tuloa. Vähennetty koulutustuki lasketaan siten, että koulutustuki ja 80 prosenttia saadun tulon suojaosan ylittävistä osasta voivat kuukaudessa yhteensä nousta määrään, joka koulutustukena olisi muutoin voitu maksaa. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon niitä sosiaalietuuksia, joita työttömyysturvalain 4 luvun 7 §:n mukaan ei vähennetä työttömyyspäivärahasta.

Täyden suojaosan määrä on 127 euroa. Kuukauden sijasta sovittelujaksona voidaan käyttää myös neljää peräkkäistä kalenteriviikkoa, jolloin suojaosa on vastaava osuus täyden suojaosan määrästä. Kun tulo otetaan huomioon, vähennettyä koulutustukea laskettaessa noudatetaan lisäksi, mitä työttömyysturvalaissa säädetään sovittelusta työttömyysetuudesta.

Mitä edellä palkasta säädetään, sovelletaan myös irtisanomisajan palkkaa vastaavaan korvaukseen tai työnantajan muun sopimuksen tai järjestelyn perusteella maksamaan taloudelliseen etuuteen. Korvaus tai taloudellinen etuus jaksetaan henkilön viimeisen työsuhteen palkan perusteella työsuhteen päättymisestä lukien. Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös työttömyysturvalain 3 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun yritysomaisuuden myyntivoittoon.

Muutettaessa 1 momentissa tarkoitettua kuukautta kohti laskettua etuutta päiväetuudeksi tai pölvastoin katsotaan kuukauteen sisältyvän 21,5 päivää.

## 6 §

### *Oikeus ansiotukeen*

Opiskelijalla on oikeus ansiotukeen, jos hän on työttömyysturvalain mukaan oikeutettu ansioturvaan. Ansiotuen ansio-osan saamisen edellytyksenä on lisäksi, että opiskelija on:

- 1) työtön tai kokonaan lomautettu;
- 2) työttömyysturvalain 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettu soviteltuun työttömyysetuuteen oikeutettu henkilö; tai
- 3) työttömyysuhan alainen.

Ansio-osaan ei kuitenkaan ole oikeutta siltä ajalta, jona opiskelija on työttömyysturvalain 2 luvun 4 tai 5 §:n nojalla katsottava päätoimiseksi yrittäjäksi.

## 10 luku

### **Ylläpitokustannusten korvaaminen**

## 1 §

### *Liikkuvuusavustus*

Alueellisen liikkuvuuden tukemiseksi työttömälle tai työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle voidaan myöntää liikkuvuusavustusta matkakustannusten korvaukseksi, jos hän hakee tai siirtyy työhön työssäkäyntialueensa ulkopuolelle. Liikkuvuusavustus voidaan myöntää myös koululaiselle ja opiskelijalle oppilaitoksen loma-aikana tapahtuvaa työtä varten.

Liikkuvuusavustuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

## 2 §

### *Etuudet ennen koulutuksen alkua*

Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen hakeutuvalla voidaan myöntää korvausta matka- ja muista ylläpitokustannuksista. Koulutuksen opiskelijavalintatilaisuuksien ja valintamenettelyyn liittyvät soveltuvuuskokeet ovat työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen hakeutuvalla maksuttomia.

Ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluita saavalle, vajaakuntoiselle tai vaikeasti työllistettävälle, joka hakeutuu omaehtoiseen koulutukseen, voidaan myöntää korvausta oppilaitoksen tutustumiskäynneistä aiheutuneista ylläpitokustannuksista.

Etuuksista ennen koulutuksen alkua säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

### 3 §

#### *Oikeus ylläpitokorvaukseen*

Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistumisesta aiheutuvien matka- ja muiden ylläpitokustannusten korvauksena opiskelijalla on oikeus saada ylläpitokorvausta 7 euroa päivältä.

Jos opiskelija osallistuu työssäkäyntialueensa ulkopuolella järjestettävään työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen, maksetaan ylläpitokorvaus korotettuna 14 euroon päivältä. Korotettuna maksettavaan ylläpitokorvaukseen on oikeus myös opiskelijalla:

1) joka osallistuu työssäkäyntialueellaan kotikuntansa ulkopuolella järjestettävään koulutukseen;

2) jolle koulutukseen osallistumisesta aiheutuu majoituskustannuksia; ja

3) joka esittää vuokrasopimuksen tai muun luotettavan selvityksen majoituksesta aiheutuvista kustannuksista.

Edellä 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun työelämävalmennukseen tai työharjoitteluun osallistuvalla työmarkkinatuen saajalla on toimenpiteen ajalta oikeus ylläpitokorvaukseen noudattaen, mitä 1 ja 2 momentissa opiskelijan oikeudesta säädetään. Oikeus ylläpitokorvaukseen työharjoittelun ajalta edellyttää lisäksi, että siihen osallistuvan oikeus työttömyyspäivärahaan on päätynyt enimmäisajan johdosta tai että hän on saanut työttömyytensä perusteella työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä.

### 4 §

#### *Oikeus ylläpitokorvaukseen ulkomailla järjestettävässä työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa*

Poiketen 3 §:n 1 ja 2 momentista ulkomailla järjestettävään työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvalla opiskelijalla on oikeus saada koulutusaikaisten ylläpito- ja majoituskustannusten korvauksena 50 prosenttia päivärahasta, joka suoritetaan valtion virkamiehille asianomaisessa maassa tehdyn virkamatkan matkakustannusten korvauksena. Ylläpitokorvauksen määrästä ja majoituskustannusten korvaamisesta Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämään koulutukseen osallistuvalla opiskelijalle säädetään kuitenkin valtioneuvoston asetuksella.

### 5 §

#### *Ylläpitokorvauksen rajoitukset*

Oikeutta ylläpitokorvaukseen ei ole työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvalla opiskelijalla, joka ei saa koulutustukea eikä työmarkkinatukea.

Opiskelijalle ei makseta ylläpitokorvausta koulutusaikaisilta lomajaksoilta. Etuus kuitenkin maksetaan siltä ajalta, kun opiskelija lomajakson aikana osallistuu koulutukseen kuuluvaan työssä oppimiseen tai harjoitteluun, jollei 1 momentista muuta johdu.

### 6 §

#### *Harkinnanvarainen ylläpitokorvaus*

Työvoimatoimisto voi, noudattaen, mitä 3 §:n 1 ja 2 momentissa opiskelijan ylläpitokorvauksen määrästä ja myöntämisedellytyksistä säädetään, myöntää ylläpitokorvausta:

1) työpaikalla järjestettävään työkokeiluun osallistuvalla;

2) työelämävalmennukseen osallistuvalla työllistämistuen saajalle;

3) työnhakuvalmennukseen osallistuvalla.

Korotettu ylläpitokorvaus voidaan kuitenkin myöntää työpaikalla työkokeiluun osallistuvalla vajaakuntoisella, vaikka työkokeilupaiikka sijaitisi hänen työssäkäyntialueellaan.

Harkinnanvaraisesta ylläpitokorvauksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

## 7 §

### *Ylläpitokorvauksen korvauspäivät*

Ylläpitokorvausta ja harkinnanvaraista ylläpitokorvausta maksetaan enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Ulkomailla työvoimapolitiiseen aikuiskoulutukseen osallistuvalla voidaan ylläpito-korvausta maksaa enintään seitsemältä päivältä kalenteriviikossa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin etuuksiin oikeuttavista korvauspäivistä.

## IV OSA

### **TOIMEENPANO, MUUTOKSENHAKU JA VOIMAANTULOJA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET**

#### 11 luku

#### **Toimeenpanoon liittyvä yhteistyö**

##### 1 §

#### *Viranomaisyhteistyö*

Työvoima-, sosiaali-, terveydenhuolto- sekä opetusviranomaisten tulee olla keskenään yhteistyössä julkista työvoimapalvelua järjestettäessä ja siihen liittyviä toimenpiteitä toteutettaessa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Vajaakuntoisten palvelujen järjestämisessä on lisäksi noudatettava, mitä kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetussa laissa (604/1991) säädetään.

## 2 §

### *Työvoimaviranomaisen, työmarkkinajärjestöjen ja muiden sidosryhmien yhteistyö*

Julkisen työvoimapalvelun toimeenpanon ja siihen liittyvän suunnittelu- ja kehittämistoiminnan tulee tapahtua yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen sekä kuntia edustavien samoin kuin muiden asianomaisten järjestöjen kanssa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin yhteistyön järjestämisestä ja yhteistyötä varten asetettavista toimenpiteistä.

Paikallista yhteistyötä varten työvoimatoimiston yhteydessä toimii työvoimatoimikunta.

## 3 §

### *Työvoimatoimikunta*

Työvoimatoimikunnan tehtävänä on seurata julkisen työvoimapalvelun toimeenpanoa sekä tarvittaessa tehdä esityksiä sen kehittämiseksi. Työvoimatoimikunnan tehtävistä, jotka liittyvät yksityisen henkilön oikeuteen saada lakisääteistä etuutta, säädetään erikseen.

Työvoima- ja elinkeinokeskus nimittää kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan työvoimatoimikunnan:

- 1) puheenjohtajan ja enintään kolme varapuheenjohtajaa;
- 2) muut jäsenet, joita on vähintään neljä ja enintään kahdeksan, ja heille kullekin enintään kolme henkilökohtaista varajäsentä;
- 3) pysyvät asiantuntijat.

Työvoimatoimikuntaan tulee nimetä tasapuolisesti naisia ja miehiä siten kuin naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 §:n 2 momentissa säädetään. Puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajiksi määrätään työvoimatoimiston virkamies. Muut jäsenet, joista puolet edustaa työnantajia ja puolet työntekijöitä, sekä heidän varajäsenensä nimitään paikallisesti edustavimpien työmarkkinajärjestöjen esityksestä. Pysyvät asiantuntijat nimitään työvoimatoimiston toiminta-alueeseen kuuluvien kuntien yhteisestä esityksestä. Työ-



voimatoimikunnalla on lisäksi työvoimatoimiston määräämä sihteeri.

Työvoimatoimikunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on saapuvilla. Jos toimikunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat ovat esteellisiä käsittelemään asiaa, asian käsittelyn ajan puheenjohtajana toimii työvoimaja elinkeinokeskuksen nimeämä muu jäsen. Työvoimatoimikunnan päätökseksi tulee se mielipide, jota jäsenten enemmistö kannattaa. Äänten mennessä tasan tulee päätökseksi se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja kannattaa. Pysyvät asiantuntijat eivät ole läsnä käsiteltäessä asiaa, joka koskee yksityisen henkilön oikeutta saada lakisääteistä etuutta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään työvoimatoimikunnan kokouspalkkioista ja kustannusten korvaamisesta.

#### 4 §

##### *Seutukuntayhteistyö*

Työvoimatoimisto osallistuu paikallisten toimijoiden yhteistyöhön ja paikalliseen aloitteellisuuteen perustuvaan seutukuntayhteistyöhön.

Yhtäläisen julkisen työvoimapalvelun tarjonnan turvaamiseksi maan eri alueilla ja paikallisen yhteistyön tukemiseksi työministeriö voi työvoimatoimistojen toiminta-alueesta ja toimivallasta riippumatta päättää, että alueiden kehittämislain (602/2002) 38 §:n 1 momentissa tarkoitetun seutukuntajaon pohjalta erikseen nimetty työvoimatoimisto päättää seutukunnan alueen muiden toimistojen sijasta julkisen työvoimapalvelun toimeenpanosta. Työministeriö vahvistaa samalla seutukunnan työvoimatoimistojen välisen tarkemman tehtäväjaon.

#### 5 §

##### *Yhteistyö yksityisten työvoimapalveluiden kanssa ja niiden valvonta*

Yhteistyön edistämiseksi yksityisten työvoimapalvelujen kanssa työvoimaviranomaisten on yhdessä työsuojeluviranomaisten kanssa seurata

tava yksityisten työvoimapalvelujen kehitystä. Tässä tarkoituksessa on pyydettyä määrättyin väliajoin palvelujen tarjoajilta tai näitä edustavalta yhteisöltä yksityisiä työvoimapalveluja koskevia tietoja, jotka palveluja tarjoavien on annettava. Tietojen salassapidosta ja käsittelemisestä luottamuksellisina säädetään erikseen. Annettavista tiedoista, tietojen toimittamisesta ja julkaisemisesta sekä yhteistyötä ja valvontaa koskevien kysymysten käsittelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Edellä tarkoitetun tietojenantovelvollisuuden sekä 4 luvun 2 ja 8 §:ssä säädettyjen kieltojen noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset sen mukaan kuin työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetussa laissa (131/1973) säädetään.

#### 6 §

##### *Tiedonsaanti*

Työvoimaviranomaisella on oikeus saada maksutta:

1) muilta valtion viranomaisilta sekä kunnilta ja kuntayhtymiltä julkisen työvoimapalvelun toimeenpanossa ja kehittämisessä välttämättömiä tietoja;

2) Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskasvoilta ja koulutuspalvelujen tuottajilta opintososiaalisia etuuksia koskevassa valvonnassa ja niiden kehittämisessä välttämättömiä tietoja.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on työvoimaviranomaista vastaava oikeus saada 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja.

#### 12 luku

##### **Tukien, avustusten ja etuuksien toimeenpanoa koskevat säännökset**

#### 1 §

##### *Valtionavustuslain soveltaminen*

Työvoimaviranomaisen myöntäessä, maksaessa ja periessä takaisin tämän lain mukaista tukea, avustusta tai etuutta on voimassa, mitä

valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Työvoimaviranomaisen myöntäessä tukea, avustusta tai etuutta henkilöasiakkaan toimeentulon turvaamiseksi tai korvauksena hänelle aiheutuvista matka- tai muista ylläpitokustannuksista ei sovelleta valtionavustuslain 11 §:n 4 ja 5 momenttia päätökseen merkittävistä asioista, 15—18 §:ää valtionapuviranomaisen valvonta-tehtävästä, tarkastusoikeudesta, tarkastustehtävästä ja virka-avusta, eikä 24 ja 25 §:ää korosta ja viivästyskorosta.

## 2 §

*Eräät työvoimaviranomaisen myöntämiä tukia, etuuksia tai avustuksia koskevat säännökset*

Työvoimatoimiston myöntämät tuet, avustukset ja etuudet maksaa työvoima- ja elinkeinokeskus, joka niitä takaisin perittäessä toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena.

Jos 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua tukea, avustusta tai etuutta on päätetty periä takaisin, on kuitattaessa takaisin perittäväksi päätetty määrää työvoimaviranomaisen myöhemmin maksamasta etuudesta noudatettava, mitä ulosottolaissa (37/1895) säädetään palkan ulosmittauksen suojaosuudesta. Henkilöasiakkaan suostumuksella kuittaus voidaan kuitenkin tehdä suurempana.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tukien, etuuksien ja avustusten hakemis-, myöntämis-, osoittamis- ja maksamismenetelystä sekä työvoimaviranomaisten keskinäisestä tehtävänjaosta.

## 3 §

*Koulutustuen ja ylläpitokorvausten myöntäminen ja maksaminen*

Perustukea ja siihen liittyvää ylläpitokorvausta haetaan Kansaneläkelaitokselta. Ansiotukea ja siihen liittyvää ylläpitokorvausta haetaan asianomaiselta työttömyyskassalta, jonka jäsen opiskelija on. Työmarkkinatuen saajalle työvoi-

mapoliittisen aikuiskoulutuksen, työelämävalmennuksen tai työharjoittelun ajalta maksettavaa ylläpitokorvausta haetaan Kansaneläkelaitokselta.

Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan on ennen päätöksen tekemistä koulutustukea koskevassa asiassa hankittava työvoimatoimiston ilmoitus koulutuksen aloittamisesta. Jos on kyse ansiotuen ansio-osan myöntämisestä tai epäämistä 9 luvun 6 §:n 1 momentin 3 kohdan tai mainitun pykälän 2 momentin nojalla, työttömyyskassan tulee hankkia ennen asian ratkaisemista työvoimatoimiston ilmoitus edellytyksen täyttymisestä.

Etuuksien maksaminen lakkautetaan siitä päivästä lukien, jona henkilö on keskeyttänyt työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen tai 1 momentissa tarkoitettua työmarkkinatoimenpiteen taikka koulutus on päätetty keskeyttää. Etuutta saavan henkilön ja työvoimatoimiston on viipymättä ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle keskeyttämisestä ja keskeyttämisestä.

Työvoimatoimiston muusta tietojenantovelvollisuudesta sekä ilmoitusten ja tietojen toimitamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

## 4 §

*Työttömyysturva- ja työttömyyskassalain soveltaminen*

Koulutustuen ja soveltuvien osin ylläpitokorvauksen hakemisesta, velvollisuudesta tietojen antamiseen, etuutta koskevasta päätöksestä, etuuden epäamisestä myöhästyneen hakemuksen johdosta, maksamistavasta, maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä tai vähentämisestä, maksamisesta muulle kuin opiskelijalle, takaisinperinnästä, kuittaamisesta, siirtämisestä muulle henkilölle, oikaisemisesta, virheen korjaamisesta, tietojen saamisesta ja luovuttamisesta sekä avoliitosta ja erillään asumisesta on voimassa, mitä työttömyysetuuksista säädetään työttömyysturvallaissa ja työttömyyskassalaissa, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Perustuen ja ylläpitokorvauksen ulosmittauksesta on voimassa, mitä työttömyysturvalaissa säädetään peruspäivärahan ulosmittauksesta.

## 5 §

### *Koulutustuen ja ylläpitokorvauksen maksaminen ilman päätöstä*

Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi maksaa 9 luvun 5 §:n mukaisen vähennetyn koulutustuen ilman päätöstä noudattaen, mitä työttömyysturvalaissa säädetään sovitellun työttömyysetuuden maksamisesta ilman päätöstä. Jos vähennetyn koulutustuen tai sovitellun työmarkkinatuen saajalla on oikeus saada ylläpitokorvausta, Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi vastaavasti maksaa myös sen ilman päätöstä. Ylläpitokorvaus maksetaan tällöin täysimääräisenä.

## 6 §

### *Maksamistapa*

Työvoimaviranomaisen myöntämä tämän lain mukainen tuki, avustus tai etuus maksetaan siihen oikeutetun ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Yksityiselle henkilölle tuki, avustus tai etuus voidaan maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos henkilö esittää työvoimaviranomaisen hyväksymän erityisen syyn.

## 7 §

### *Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen opintososiaalisia etuuksia koskevat toimeenpano-ohjeet*

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa yhdenmukaisen käytännön aikaansaamiseksi työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen opintososiaalisia etuuksia koskevat yleiset ohjeet. Ohjeet valmis-

telee Vakuutusvalvontavirasto yhteistyössä työministeriön kanssa.

Yhdenmukaisen käytännön aikaansaamiseksi voidaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säätää tarkemmin työttömyyskassoissa noudatettavasta menettelystä opintososiaalisia etuuksia myönnettäessä, maksettaessa ja takaisin perittäessä.

Kansaneläkelaitos antaa toimistoilleen tarkemmat ohjeet etuuksien maksamismenettelystä.

## 13 luku

### **Muutoksenhaku**

## 1 §

### *Muutoksenhaku työvoimaviranomaisen etuus päätökseen*

Työministeriön, työvoima- ja elinkeinokeskuksen tai työvoimatoimiston muuhun kuin 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun päätökseen, joka koskee tämän lain mukaista tukea, avustusta tai etuutta, ei saa hakea valittamalla muutosta.

Asianosainen saa hakea 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään päätöksen tehneelle viranomaiselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Poiketen 2 momentista oikaisua ei saa hakea:

1) työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätökseen, joka koskee työllisyysmäärärahan osoittamista valtion virastolle tai laitokselle investointiin myönnettäväksi valtionavun hakijalle;

2) työvoimatoimiston päätökseen, joka koskee työllistämistuen myöntämistä tai sijoitusta valtion työtehtäviin.

Edellä tarkoitettujen päätösten tiedoksianto sovelletaan, mitä valtionavustuslain 33 §:ssä säädetään.

2 §

*Muutoksenhaku eräitä opintososiaalisia etuuksia ja ylläpitokorvauksia koskevaan päätökseen*

Noudattaen mitä työttömyysturvalaissa ja työttömyyskassalaissa säädetään muutoksenhausta työttömyysetuuksia koskevaan päätökseen valittamalla saa hakea muutosta:

1) Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan päätökseen, joka koskee koulutustukea tai ylläpitokorvausta;

2) työvoimatoimiston päätökseen, joka koskee 10 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuutta ennen koulutuksen alkua;

3) työttömyysturvalautakunnan päätökseen, joka koskee 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua etuutta.

Työvoimatoimiston päätöstä koskeva valituskirjelmä on kuitenkin toimitettava työttömyysturvalain 12 luvun 1 §:n 2 momentissa mainitussa ajassa asianomaiseen työvoimatoimistoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen poistamiseen sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 12 luvun 7 §:ssä säädetään työttömyysetuutta koskevan päätöksen poistamisesta.

Koulutustukea, siihen liittyvää ylläpitokorvausta ja ennen koulutuksen alkua maksettavaa etuutta koskevaan asiaan ei sovelleta, mitä työttömyysturvalaissa säädetään työttömyysturvasiamiehen tehtävistä ja toimivallasta.

3 §

*Muutoksenhaku työnantajapalvelujen epämistä koskevaan päätökseen*

Työvoimatoimiston 4 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Työvoimatoimiston päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu tai valitusviranomainen hallintolainkäyttölain 32 §:n nojalla toisin määrää.

4 §

*Muutoksenhaku koulutuksen keskeyttämistä koskevaan päätökseen*

Koulutuspalvelujen tuottajan tai koulutuksen hankkineen työvoimaviranomaisen 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettuun työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen keskeyttämistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitukseen koulutuspalvelujen tuottajan päätöksestä sovelletaan, mitä muutoksenhausta valtioneuvoston alaisen viranomaisen päätökseen säädetään.

5 §

*Muutoksenhaku valtiokonttorin päätökseen*

Valtiokonttorin 6 luvun 14 §:n nojalla teemmään päätökseen tapaturman tai ammattitaudin korvaamisesta haetaan muutosta siten kuin tapaturmavakuutuslain 5 luvussa säädetään.

6 §

*Muutoksenhakuoikeuden rajoitukset*

Ellei edellä tai erikseen lailla toisin säädetä, valittamalla ei saa hakea muutosta:

1) tässä laissa tarkoitetun palvelun tarjoamista tai hankkimista koskevaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen tai työvoimatoimiston päätökseen;

2) työvoimapoliittista aikuiskoulutusta koskevaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen tai työvoimatoimiston päätökseen.

14 luku

**Voimaantulosäännökset**

1 §

*Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2003.

Lain 9 luvun 2 §:n 2 momenttia sovelletaan siltä osin kuin siinä viitataan työttömyysturvain lain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun korotettuun ansio-osaan sellaiseen koulutustukeen, joka myönnetään tämän lain voimaantulon jälkeen alka-vaan koulutukseen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

## 2 §

### *Kumottavat säännökset*

Tällä lailla kumotaan niihin myöhemmin teh-tyine muutoksineen:

1) 26 päivänä marraskuuta 1993 annettu työ-voimapalvelulaki (1005/1993);

2) työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta 3 päivänä elokuuta 1990 annettu laki (763/1990);

3) 13 päivänä maaliskuuta 1987 annettu työl-lisyyslaki (275/1987).

## 3 §

### *Siirtymäsäännökset*

Työvoimapolitiisen aikuiskoulutuksen kou-lutustuen sekä Kansaneläkelaitoksen ja työttö-myyskassan maksamien ylläpitokorvausten ra-hoitukseen sovelletaan vuonna 2003 työvoima-politiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain

30 §:ää ja sen nojalla annettuja säännöksiä, sel-laisina kuin ne ovat tämän lain tullessa voimaan.

Jos koulutuksen järjestäjä saa opetus- ja kult-tuuritoimen rahoituksesta annetun lain muutta-misesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetun lain (1393/2001) perus-teella valtionavustusta maksullisena palvelutoi-mintana järjestettävään koulutukseen, hankitta-essa työvoimapolitiista aikuiskoulutusta tällai-selta koulutuspalvelujen tuottajalta otetaan kou-lutuksen hintaa määriteltäessä vähennyksenä huomioon mainitussa lainkohdassa säädettyä valtionavustusta vastaava osuus työvoimapoliti-tisen aikuiskoulutuksen hankintakustannuksista vuosina 2003 ja 2004.

## 4 §

### *Soveltamissäännös*

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan työvoimapalvelulakiin, työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetuun lakiin tai työllisyyslakiin tai niiden nojalla järjestettäviin tai hankittaviin palveluihin tai toi-menpiteisiin taikka myönnettävään tukeen, avustukseen tai etuuteen, viittauksen on katsot-tava tarkoittavan tämän lain mukaisia vastaavia säännöksiä ja tämän lain mukaista vastaavaa pal-velua, toimenpidettä, tukea, avustusta tai etuut-ta, jollei tästä laista muuta johdu.

# Laki

## **kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 4 ja 24 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* kuntouttavasta työtoiminnasta 2 päivänä maaliskuuta 2001 annetun lain (189/2001) 4 §:n 3 momentti ja 24 §, sellaisena kuin niistä on 24 § osaksi laissa 539/2001, seuraavasti:

4 §

*Suhde muuhun lainsäädäntöön*

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään aktiivintisuunnitelman laatimisesta ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, sovelletaan, mitä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), sosiaalihuoltolaissa (710/1982), julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa ( /2002) ja kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetussa laissa (604/1991) säädetään.

24 §

*Valtion korvaus*

Kunnalla on oikeus saada kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä valtion korvauksena työllisyysmäärärahoista 10,09 euroa päivää ja kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvaa henkilöä kohti. Korvaus maksetaan jälkikäteen niiltä

päiviltä, joina henkilö osallistuu kuntouttavaan työtoimintaan.

Valtion korvauksen takaisinperintään ryhtymisestä ja tarvittavista takaisinperintätoimista päättää työvoima- ja elinkeinokeskus. Valtion korvauksen myöntämis- ja maksamisen menettelyä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Takaisin perittävälle valtion korvaukselle on maksettava korvauksen maksupäivästä vuotuis- ta korkoa korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jollei palautettava määrää suoriteta viimeistään takaisinperintäpäätöksessä määrättyä takaisinmaksupäivänä, viivästyneelle määrälle on maksettava korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaista vuotuista viivästyskorkoa takaisinmaksupäivästä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi- kuuta 2003.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

## Laki

### **pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

*Kumoamissäännös*

Tällä lailla kumotaan pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta 24 päivänä heinäkuuta 1997 annettu laki (709/1997) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

2 §

*Voimaantulosäännös*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi- kuuta 2003.

## Laki

### raha-automaattiavustuksista annetun lain 20 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

#### 1 §

##### *Kumoamissäännös*

Tällä lailla kumotaan raha-automaattiavustuksista 23 päivänä marraskuuta 2001 annetun lain (1056/2001) 20 §.

#### 2 §

##### *Voimaantulosäännös*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

---

## Laki

### yhdyiskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta 18 päivänä tammikuuta 1980 annetun lain (56/1980) 7 §, sellaisena kuin se on laeissa 1376/1989 ja 123/2001, seuraavasti:

#### 7 §

Vesihuoltoavustuksen myöntää asianomainen alueellinen ympäristökeskus ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalansa osalta vahvistamien kiintiöiden rajoissa. Avustuksen myöntämispäätöksessä voidaan asettaa avustuksen saajalle hankkeen aloittamista, toteuttamista ja loppuunsaattamista koskevia ehtoja. Vesihuoltoavustuksen hakemismenettelystä ja hakemusten käsittelystä

alueellisissa ympäristökeskuksissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Avustuksen myöntänyt viranomainen valvoo avustuksen käyttöä. Vesihuoltoavustuksen saaja on velvollinen antamaan avustuksen myöntäneelle viranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja muun aineiston.

---

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

## Laki

### kuntien suhdannetalletuksista annetun lain 5 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

#### 1 §

##### *Kumoamissäännös*

Tällä lailla kumotaan kuntien suhdannetalletuksista 31 päivänä toukokuuta 1985 annetun lain (434/1985) 5 §.

#### 2 §

##### *Voimaantulosäännös*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2003.

Helsingissä 16 päivänä joulukuuta 2002